نمایه‌سازی مجلات دانشگاهی

دکتر سیدمحمد میری
دکتر سیدموید علویان

به نام خدا

نمایه‌سازی مجلات دانشگاهی

مولفین:
دکتر سیدمحمد میری
دکتر سیدموید علویان

بهار ۱۳۹۹

شناسنامه

شناسنامه

- سرشناسه: میری، سیدمحمد، ۱۳۵۶ -
- عنوان و نام پدیدآور: نمایه‌سازی مجلات دانشگاهی/ مولفین سیدمحمد میری، سیدموید علویان.
- مشخصات نشر: تهران: شرکت سلامت پویان کوثر، ۱۳۹۹.
- مشخصات ظاهری: ۸۴ ص.: مصور(رنگی)، جدول (رنگی)، نمودار (رنگی).
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۱۱۴۱-۹
- وضعیت فهرست نویسی: فیپا
- موضوع: نشریات ادواری دانشگاهی -- نمایه‌ها
- موضوع: Scholarly periodicals -- Indexes
- موضوع: پایگاه‌های اطلاعاتی -- چکیده‌نویسی و نمایه‌سازی
- موضوع: Databases -- Abstracting and indexing
- شناسه افزوده: علویان،سید موید، ۱۳۴۱ -
- شناسه افزوده: Alavian,Seyed Moayed
- رده بندی کنگره: Z۶۹۴۴
- رده بندی دیویی: ۰۵۹/۹۱۵۵۰۸۳
- شماره کتابشناسی ملی: ۷۲۸۲۹۸۴

- عنوان کتاب: نمایه‌سازی مجلات دانشگاهی
- مولفین: سیدمحمد میری و سیدموید علویان
- ویرایش: اول
- ویراستار: انتشارات کوثر
- طراح جلد و صفحه آرا: سونیا عاشوری تبار
- محل نشر: تهران
- ناشر: سلامت پویان کوثر
- تاریخ نشر: اول خرداد ۱۳۹۹
- تعداد صفحات: ۸۴
- آدرس الکترونیکی ناشر: www.kowsarpub.com
- شمارگان(تیراژ): ۵۰
- صفحه آرایی: انتشارات کوثر
- چاپ و صحافی: چاپ نقش جوهر
- قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۱۱۴۱-۹
- نشانی ناشر: تهران - جلال آل احمد- بین امیرآباد و چمران- نبش کوچه پروانه- پلاک ۲ -طبقه سوم

فهرست

فصل اول

مقدمه و پیش‌گفتار ۱
- پیش‌گفتار مولف اول ۳
- پیش‌گفتار مولف دوم ۵
- مفاهیم پایه نمایه‌سازی ۷

نمایه چیست؟ ۷
نمایه‌سازی چیست؟ ۷
نمایه‌ساز چیست؟ ۷
- مجلات یغماگر چیستند؟ ۹

بیماری مجلات جعلی یا یغماگر و یا Predatory چیست؟ ۹
چرا مجلات ایرانی در معرض اتهام "یغماگری" هستند؟ ۱۰
ویژگیهای مجلات یغماگر ۱۰
- برای سابمیت در نمایه‌سازها قدری تامل کنیم ۱۲

فصل دوم

معرفی نمایه‌سازها ۱۵
- ISI ۱۷
- ESCI (Emerging Sources Citation Index) ۱۹
- Scopus ۲۱

مزایای اسکوپوس ۲۱
شرایط نمایه‌سازی در اسکوپوس ۲۱
معیارهای اسکوپوس برای انتخاب منابع مختلف چیست؟ ۲۳
آیا نشریات با دسترسی باز نیز می‌توانند در اسکوپوس نمایه شوند؟ ۲۵
معیارهای انتخاب کتاب در اسکوپوس ۲۵
هدف از نمایه‌سازی کتابها در اسکوپوس ۲۶
معیارهای انتخاب مجموعه مطالب کنفرانس ها در اسکوپوس ۲۸
اخلاق در نشر و اهمیت آن در اسکوپوس ۲۸
عنوان نشریه برای نمایه شده در اسکوپوس از چه درجه اهمیتی برخوردار است؟ ۳۰
برای نشریاتی که در عنوان خود کلمه international را دارند چه تدابیری وجود دارد؟ ۳۰
چگونه یک نشریه در اسکوپوس سابمیت و ارزیابی می شود؟ ۳۱
پس از سابمیت در اسکوپوس، چه مدت زمان لازم است تا از نتیجه وضعیت نشریه خود در اسکوپوس مطلع شویم؟ ۳۲
پس از اینکه یک نشریه سابمیت میشود چه اتفاقی می افتد؟ ۳۲

فرآیند ارزیابی منابع مختلف برای ایندکس شدن در اسکوپوس ۳۳
قبل از انجام هر گونه سابمیت برای اسکوپوس باید به نکات زیر توجه شود ۳۳
داوری نشریات در اسکوپوس چگونه است؟ ۳۴
سابمیت مجدد چیست؟ ۳۵
گروه اسکوپوس بر اساس چه معیارهایی تاریخ تحریم برای سابمیت مجدد را تعیین می‌کنند؟ ۳۵
اسکوپوس و مجلات ایرانی ۳۶
تغییر معیارهای اسکوپوس و اعمال سختگیری‌های علمی بیشتر برای نمایه شدن در آن ۳۶
CiteScore چیست و مزایای آن نسبت به Impact Factor چه هستند؟ ۳۷
اهمیت وب سایت نشریات سابمیت شده در روند قبول شدن آنها در اسکوپوس ۳۸
تا چه زمانی یک نشریه در اسکوپوس باقی می ماند؟ ۳۹
اقدامات لازم برای ماندن در اسکوپوس ۳۹
دلایل خروج از اسکوپوس ۴۰
دلایل موفقیت یکی از مجلات ایران در اسکوپوس ۴۰
ویکی کامل تجربیات اسکوپوس برای سردبیران ایرانی ۴۲

○ **PubMed؛ PubMed Central و Medline** ۴۳
مدلاین (Medline) ۴۳
پابمد (PubMed) ۴۴
پابمدسنترال (PMC or PubMed Central) ۴۴
برخی موارد مهم در ارزشیابی مجلات در PMC ۴۷

○ **DRJI** ۴۸
مزایای DRJI ۴۸
پوشش محتوایی DRJI ۴۹

○ **Ulrichs Web** ۵۰
کارکردهای Ulrichs Web ۵۰
شیوه‌های جستجو در Ulrichs Web ۵۱

○ **Worldcat** ۵۲

○ **Embase** ۵۴
اصول نمایه‌سازی Embase ۵۵
روند نمایه‌سازی Embase ۵۶
Emtree Thesaurus ۵۶
واژگان اصلی و فرعی ۵۶

کنترل کیفی در Embase ۵۶
EBSCO ۵۷
CINAHL ۵۹
Index Copernicus ۶۰
تفاوت IC با دیگر سیستم ها ۶۰
ارزیابی تحت یک پارامتر ۶۱
ارزیابی چند پارامتری ۶۱
DOAJ ۶۲
Google Scholar ۶۳
متاتگ های مورد نیاز در اسکولار ۶۳
چرا برخی مجلات در گوگل اسکولار دیر مشاهده و یافت می‌شوند؟ ۶۳
ProQuest ۶۵
NLM catalog چیست؟ ۶۶
لزوم ارایه اطلاعات صحیح به نویسندگان در صفحه نمایه‌سازی هر مجله ۶۶
هفت خوان لیست شدن در پابمد چیست؟ ۶۷
آیا نمایه شدن در پابمد همه راه است؟ ۶۷
ایران مدکس (IranMedex) ۶۸
مگ ایران (Magiran) ۶۹
نمایه شدن در مگ ایران ۶۹
پایگاه اطلاعات علمی (SID) ۷۰
کدام بانک اطلاعاتی معتبرتر است؟ Scopus، ISI و یا Google Scholar ۷۱
Index ۷۲

فصل ۱ اول

مقدمه و پیش‌گفتار

❖ پیش گفتار مولف اول

نمایه‌سازی یک مجله علمی پژوهشی به زبان ساده به معنی قراردادن آن مجله در یک کتابخانه میباشد. بطور قطع هدف نهایی از انتشار هر مجله "خوانده شدن" آن و کمک به حل مشکلات علمی است. متاسفانه در کشور ما، همانگونه که "مدرک گرایی" موجب فساد در علم و آفت دانشمندان ما شده است، "نمایه‌سازی" هم موجب فساد در مجلات گردیده است. نهایت آرزو و هدف اعضا هیات تحریریه یک مجله، نه "نشر صحیح علم" بلکه "نمایه‌سازی" آن مجله میباشد. درست مانند فرزندی که بجای یک هدف متعالی مانند "تربیت یک انسان متعالی و اخلاق مدار" هدفی مانند دکتر یا مهندس شدن آن را آرزو نماییم. مجلات فرزندان اعضا هیات تحریریه و سردبیر هستند. آیا به نظر شما صحیح است که تنها آرزوی ما رسیدن آنها به نمایه ها باشد؟ آیا هدف ما از تولید و نشر یک مجله علمی پژوهشی تنها نمایه شدن آن در نمایه هایی مانند ISI و Scopus و پابمد است؟ آیا نشر یک مجله تنها با رسیدن به این نمایه ها موفق و پایدار خواهد شد؟

نیک پیداست که ریشه این تفکر اشتباه در تعیین هدف، ناشی از بیماریهای دیگر فکری در جامعه ماست. یکی از مهمترین مشکلات کشور ما، سیستم ارزشیابی غلطی است که در وزراتین علوم و بهداشت، هم نویسنده و هم دانشگاه ما را مجبور به حضور در این نمایه های "به اصطلاح طراز اول!" مجبور میکند. این ادامه همان سیاست استعماری "مدرک گرایی" در جامعه ماست که همانند یک سرطان بدخیم هر دو ضلع دانشمند و دانشگاه ما را درگیر نموده است.

هدف از نگارش این کتاب، آشنایی سردبیران و هیات تحریریه با نمایه‌سازهای مختلف و پرکاربرد در دنیاست. علت توضیح بیشتر برخی نمایه ها، سوالات متعدد سردبیران در مورد آنهاست وگرنه از نظر نگارنده، نه نمایه طراز اول (!) داریم و نه سطح سه(!). همه نمایه ها مانند کتابخانه الکترونیک یک اهمیت را در آرشیو نمودن و دسته بندی مقالات علمی دارند. از نظر نگارنده، هدف اصلی از "نشر" یک مجله تنها و تنها انتشار آخرین مقالات علمی برای حل مشکلات زندگی مردم است. امیدوارم روزی برسد که محقق ایرنی تنها برای "حل مشکلات زندگی" علم خود را منتشر کند و برای "نان شب" یا "اجبار" نباشد. آن روزم آرزوست.

با تقدیم احترام
دکتر سیدمحمد میری
بهار ۱۳۹۹

❖ پیش‌گفتار مولف دوم

امروزه نشر مقالات و مستندات علمی بدون نمایه شدن معنایی ندارد. نمایه شدن سبب دیده شدن بیشتر مستندات علمی می شود و از جهتی دیگر در برخی از نمایه‌سازها با ارزیابی هر مقاله امکان رتبه بندی مقالات و مجلات وجود دارد. هدف از تولید یک مستند علمی نمایه شدن در بانکهای اطلاعاتی نیست ولی نباید منکر اهمیت این بانکهای اطلاعاتی در دسته بندی و رتبه بندی مستندات علمی بود.

باید به فکر ایجاد نمایه‌ساز های بومی و حداقل قاره ای بود.

این کتاب حرکتی است به سوی آگاهی دادن در مورد نمایه‌ساز ها به امید پیشرفت علمی کشور.

با تقدیم احترام
دکتر سیدموید علویان
بهار ۱۳۹۹

❖ مفاهیم پایه نمایه‌سازی

• نمایه چیست؟

نمایه معادل آن در زبان انگلیسی واژه Index است از واژه لاتین Indic به معنی دلالت‌کردن و نشان‌دادن ریشه گرفته است و مترادف آن در زبان فارسی اصطلاح "فهرست" است. در واقع، نمایه فهرستی از موضوع‌ها، واژه‌ها، نام‌ها، عبارت‌ها و دیگر مطالب همراه با نشانی یافتن آنها است. این موضوع‌ها می‌توانند عنوان مقالات علمی باشند و نمونه‌ای از این نام‌ها همان اسم مجلات دانشگاهی است.

• نمایه‌سازی چیست؟

نمایه‌سازی (Indexing) به‌مفهوم ثبت اطلاعات کتاب‌شناختی انواع محتوا و آثار نوشتاری از جمله مقالات و مجلات علمی در پایگاه‌های داده است، به‌طوری‌که موجب افزایش رویت‌پذیری آن آثار برای نویسندگان و ناشران می‌شود. بر همین اساس که پر واضح است داشتن امکان بازیابی داده‌ها و سهولت رابط کاربری می‌تواند بر اعتبار نمایه‌سازها بیفزاید که به‌نوبه خود موجب ارتقای ارجاع‌پذیری مقالات و در نهایت افزایش ضریب نفوذ آثار علمی منتشر شده در آن نشریه می‌شود.

• نمایه‌ساز چیست؟

نمایه‌سازها (Indexing Sources)، پایگاه‌ها و مراکزی هستند که آثار نوشتاری از جمله مجلات و مقالات علمی را براساس معیارهایی پذیرفته‌شده خود، رده‌بندی کرده و در دسترس مخاطبان خود قرار می‌دهند. نمایه‌سازها بر اساس ماهیت، موضوع تخصصی و فلسفه وجودی خود اقدام به تعریف معیارهای پذیرش می‌کنند.

هدف از انتشار یک مجله نمایه‌سازی نیست.

اگـر نشـریه‌ای دارای معیارهـای مـورد نیـاز بـرای نمایه‌سـازها باشـد بعـد از بررسـی و ممیـزی توسـط آن نمایه‌سـاز تاییـد می‌شـود؛ پـس از آن نـام نشـریه در لیسـت مجـلات مـورد تاییـد آن نمایه‌سـاز درج می‌شـود و اطلاعـات کتاب‌شـناختی، در برخـی مـوارد چکیـده و حتـی گاهـی متـن کامـل مقالـه در آن نمایه‌سـاز (به‌صـورت فایـل PDF یـا نسـخه الکترونیـک) در پایـگاه داده آن وارد می‌شـود به‌طـوری کـه توسـط کاربـران سـایت آن نمایه‌سـاز قابـل جسـت‌وجو و بازیابـی خواهـد بـود.

نمایه‌سـازهای مجـلات علمـی تسـهیل‌کننده ارتبـاط بیـن نویسـندگان و مجـلات هسـتند. بدیهـی اسـت قـرار داشـتن نـام مجلـه در لیسـت مجـلات نمایه‌سـازهای معتبـر موجـب افزایـش بازدیـد و بالارفتـن احتمـال اسـتناد بـه مقـالات آن مجلـه می‌شـود. در واقـع، نمایه‌سـاز یـک راه میان‌بُـر دسترسـی بیـن نشـردهندگان محتـوای علمـی (مجـلات و ناشـران) بـا اسـتفاده‌کنندگان محتـوای علمـی (نویسـندگان و خواننـدگان) اسـت.

❖ مجلات یغماگر چیستند؟

در بحث نمایه‌سازی مجلاتی یکی از مواردیکه اغلب سردبیران به آن توجهی می نمایند، اهمیت درج صحیح نمایه های مجله در وب سایت مجله است. به دلایل متعددی یک مجله را به لیست غیررسمی مجلات یغماگر یا Predatory وارد میکنند. قبل از ورود به این بحث باید اشاره کنیم که اصولا لیست سیاه مجلات لیستی غیرقانونی و غیرمنطقی بوده و وجاهت قانونی ندارد. اما متاسفانه بدلایل مختلف این لیستها هم در دنیای نشر اهمیت خود را دارند و سردبیران می بایست تلاش نمایند با شناختن معیارهای معروف، از ورود نام مجله خود به این لیستها جلوگیری نمایند. جای اصلی این بحث در مسایل اخلاق در نشر میباشد.

به عنوان مثال داشتن دو دامنه همزمان از سوی یک مجله یکی از دلایل اصلی ورود مجلات ایران به لیست های مجلات جعلی و یا یغماگر (Predatory) می باشد.

تب انتشار مقالات در مجلات با ایمپکت بالا" به سرعت یک معضل دیگر را در دنیا و به ویژه در کشورهای هند، پاکستان و چین ایجاد نموده است. این بیماری جدید "کپی و جعل مجلات معتبر" میباشد. متاسفانه عواقب و عوارض بیماری جدید "مجلات جعلی" (علیرغم بروز بسیار پایین در ایران) دامنگیر مجلات معتبر ایران نیز شده است.

• بیماری مجلات جعلی یا یغماگر و یا Predatory چیست؟

در چهار سال اخیر و پیرو گسترش ایجاد مجلات جعلی و کپی برداری غیرمجاز، تعریف رسمی این مجلات به شرح زیر بیان شده است: "تقلید نام یا وب سایت مجلات معتبر". طبق این تعریف، داشتن دو دامنه همزمان از سوی یک مجله یکی از دلایل اصلی ورود مجلات به لیست های مجلات جعلی(Faked) و یا یغماگر (Predatory) می باشد. برای مثال اگر یک مجله با نام ABC دارای دو دامنه ABC.com و ABC.ir باشد، به دلیل تقلید نام ، این مجله توسط "منابع ناظر" و یا در اصطلاح Watchdog Source هابه عنوان "مجله یغماگر و یا تقلبی و یا جعلی" شناسایی و معرفی می شود.

تعریف مجلات یغماگر به شرح زیر میباشد: (لینک)

1- Complaints that are associated with predatory open-access publishing include
2- Accepting articles quickly with little or no peer review or quality control, including hoax and nonsensical papers
3- Notifying academics of article fees only after papers are accepted
4- Aggressively campaigning for academics to submit articles or serve on editorial boards.
5- Listing academics as members of editorial boards without their permission, and not allowing academics to resign from editorial boards.

6- Appointing fake academics to editorial boards.
7- Mimicking the name or web site style of more established journals.
8- Making misleading claims about the publishing operation, such as a false location.
9- Using ISSNs improperly.
10-Citing fake or non-existent impact factors.

• چرا مجلات ایرانی در معرض اتهام "یغماگری" هستند؟

متاسفانه و علیرغم معتبر بودن مجلات ، به دلایل زیر این مجلات در معرض اتهام هستند:

۱- متاسفانه در کشور ما ، جهت اخذ مجوز نشر مجله از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی داشتن دامنه دات آی آر (.ir) الزامی می باشد.

۲- باز هم متاسفانه ، طبق قوانین قبلی کمیسیون نشریات وزارت بهداشت (مصوب سال ۱۳۸۹) همه مجلات موظف به داشتن یک ساب دامنه تحت دامنه دانشگاه خود (.ac.ir) می باشند.

۳- از سوی دیگر، به دلیل تحریمهای ظالمانه آمریکا، امکان دسترسی به بسیاری از خدمات تخصصی نشر برای مجلات ایرانی با دامنه های .ir فراهم نمیباشد. بطور مثال خدماتی مانند DOI– Crossref– iThenticate– Crossmark– ORCID– Altmetrics و بسیاری از خدمات تراکنش مالی ارزی برای مقالات نویسندگان بین المللی با دامنه های .ir فراهم نمیباشد.

لذا از سیاستگزاران و مسئولین محترم نشریات خواهشمندیم ضمن بازنگری در قوانین مربوطه ، اجبار مجلات ایرانی به داشتن دامنه .ir را حذف نمایند. تا با این روش از "درج نام مجلات معتبر ایرانی" در لیست های مجلات مشکوک یا یغماگر پیشگیری نمایند.

مجلات در انتخاب نام دامنه می بایست از قوانین ناشر خود پیروی نمایند. در دانشگاههای معتبر دنیا همانند John Hopkins university و یا دانشگاه آکسفورد و یا کمبریج انتخاب دامنه مجلات اجباری نبوده و دامنه آنها ارتباطی با ساب دامنه دانشگاه آنها نیز ندارد. برای ارتقا علم سنجی دانشگاهها استفاده از Repository راه حل منطقی میباشد.

حتی در کشور ما نیز علیرغم همه قوانین ذکر شده، بسیاری از مجلات کشورمان دارای دامنه .com می باشند. به طور نمونه می توان به مجلات ذیل اشاره نمود:

۱- مجله هپاتیت از انتشارات کوثر

۲- مجله غدد درون ریز دانشگاه تهران از انتشارات BMC

لذا زمان بازنگری در این قانون فرا رسیده است.

• ویژگیهای مجلات یغماگر

طبق نتایج آخرین مقاله از مرکز مجله شناسی دانشگاه اوتاوا که در مجله Nature منتشر گردیده است، مشخصات مجله یغماگر یا Predatory به شرح ذیل می باشند:

۱- معرفی خود به عنوان open Access
۲- ارائه Peer Review سریع
۳- بیان ایمپکت فکتورهای جعلی در سایت
۴- گرفتن حق چاپ های پایین تا ۱۵۰ دلار
۵- وجود افرادی در لیست ادیتوریال بورد که هیچ رابطه کاری با مجله ندارند و تنها جنبه تشریفاتی و یا حتی دروغین دارند
۶- عدم رعایت الزامات Copyright در مقالات و عدم ذکر کدهای CC صحیح
۷- عدم درج صحیح ethics policies
۸- درج Pubmed Central به عنوان "نمایه‌ساز" یا Indexing Source در معرفی مجله
۹- درج Google Scholar به عنوان نمایه‌ساز

❖ برای سابمیت در نمایه‌سازها قدری تامل کنیم

معیارهای نمایه‌سازها ارتقا یافته اند/ زمان انتظار برای ارزشیابی بعدی ۵ الی ۱۰ سال بعد

تحمل هزینه های نشر در یکسال برای مراکز علمی و دانشگاهی مشکل و به ویژه در شرایط بحران اقتصادی این روزها بعضا غیر قابل تحمل می باشد. از سوی دیگر همه مجلات در نهایت به دنبال ورود به نمایه‌سازهای معتبر می باشند، زیرا بر اساس یک بیماری قدیمی ایرانی در سیستم ارزشیابی و ارتقا هیات علمی و دانشجویان کشور، همه اعضا موظف به نمایه‌سازی مقالات خود در Scopus، ISI و یا PubMed می باشند. لذا مجله بدون نمایه های طراز اول یعنی عدم استقبال محققان از مجله.

در فاصله سالهای ۸۸ لغایت ۹۲ سیاست افزایش مجلات در وزارت بهداشت موجب گردید که تعداد زیادی از مجلات مشابه و تکراری در عناوین مختلف و بدون توجه به ظرفیت تولیدات علمی ایجاد شوند. این افزایش در تعداد خود موجب افزایش بودجه عمومی مورد نیاز در نشریات کشور گردید. حال آنکه کارشناسی تعداد مجلات مورد نیاز به درستی صورت نگرفته بود.

در حال حاضر کلیه نمایه‌سازهای معتبر دنیا معیارهای ارزشیابی خود را به روز نموده اند. به عنوان مثال اسکوپوس از سال ۲۰۱۷ سختگیری خود را بیشتر نموده است و برای دور بعدی ارزشیابی فرصت انتظار ۵ تا ۱۰ ساله برای مجلات در نظر میگیرد. میزان رد شدن در اسکوپوس نیز از ۳۰درصد در سالهای ۸۸ الی ۹۰ به بالای ۹۷ درصد در دو سال اخیر افزایش یافته است.

به منظور آشنایی بیشتر سردبیران محترم با نحوه داوری های اخیر مجلات ایرانی، جملات زیر که در پاسخ به مجلات ایرانی (بطور تکراری) بیان میشود، درج میگردد. امیدواریم سردبیران محترم با تامل در محتوای علمی مجله خود ابتدا با کمک کارشناسان فنی به ارزشیابی داخلی یا Internal Evaluation در مجله بپردازند.

Journal 1: Text of email (Review of a journal in Scopus):

Unfortunately, the quality of the content is poor , and more suited to an institutional journal of record than to an internationally competitive journal. This journal is one of a very large number of mono-institutional university health journals worldwide, which all suffer from the similar constraint of a narrow authorship, readership and editorial base, and which struggle to secure sufficient quality and specialisation of content to become competitive with their national , regional and international competitors. It is also one of a large number of similar journals from Iranian universities which would benefit hugely from greater national and regional collaboration and mergers into fewer, more specialized journals.

While this journal has improved in presentational terms, the fact that it remains primarily an institutional journal continues severely to constrain the quality of content. It remains along way short of international competitiveness and of a quality level to justify accession to SCOPUS. If in the future these comments are addressed, you may decide to submit a new application at any time after the following date: August 2023 (5 years later)

Journal 2: Text of email (Review of a journal in Scopus):

This is one of the best of a large number of institutional medical journals from iran that I have reviewed in recent times. It copublishes in a complex mix of Farsi and English. There is much interesting loco-regional clinical material which would be read by a much wider international audience if there were co-publication on the web site in English. My preference would be to see the many Iranian institutional university general medical journals re-organise themselves into a national and regional group of subspeciality journals. However, this particular journal will make a strong case for acceptance into SCOPUS if it continues with its loco-regional focus and widens its appeal with full co-publication in Farsi and English.

If in the future these comments are addressed, you may decide to submit a new application at any time after the following date: July 2013 (5 years later)

شایسته است تا قبل از هر اقدام برای نمایه‌سازی ابتدا از داشتن معیارهای لازم برای ثبت درخواست آگاه شویم. بهتر است برنامه ریزی های ما در مجلات ۳ ساله و ۵ ساله باشند. یکبار رد شدن در نمایه‌ساز نمرات منفی جبران ناپذیری در بر دارد.

فصل ۲ دوم

معرفی نمایه‌سازها

❖ ISI

ISI یـا Information Sciences Institute در سـال ۱۹۶۰ توسـط Eugene Garfield تاسـیس شـد. موسسـه تامسـون رویتـرز در سـال ۱۹۹۲ مالکیـت مـادی ایـن پایـگاه را در اختیـار گرفتـه و از آن بـه بعـد بـه Thomson ISI مشـهور شـد. سـرویس ویـژه ایـن پایـگاه علـم شـناختی بـا عنـوان Web of Science دارای یـک هسـته مرکـزی بنـام Web of Science Core Collection و متشـکل از ۳ دیتابیـس عظیـم مـی باشـد.

- SCIE (Science Citation Index Expanded)
- SSCI (Social Sciences Citation Index)
- AHCI (Arts & Humanities Citation Index)

SCIE جهـت مجـلات علـوم زیسـت پزشـکی و مهندسـی، SSCI جهـت مجـلات علـوم اجتماعـی و AHCI جهـت نمایه‌سـازی مجـلات علـوم انسـانی مـی باشـد.

ایـن پایـگاه همچنیـن دارای یـک پرتـال ویـژه بـه نـام Journal Citation Report مـی باشـد کـه ضریـب نفـوذ همـه مجـلات در یـک دوره دو سـاله محاسـبه و در آن اعـلام مـی شـود.

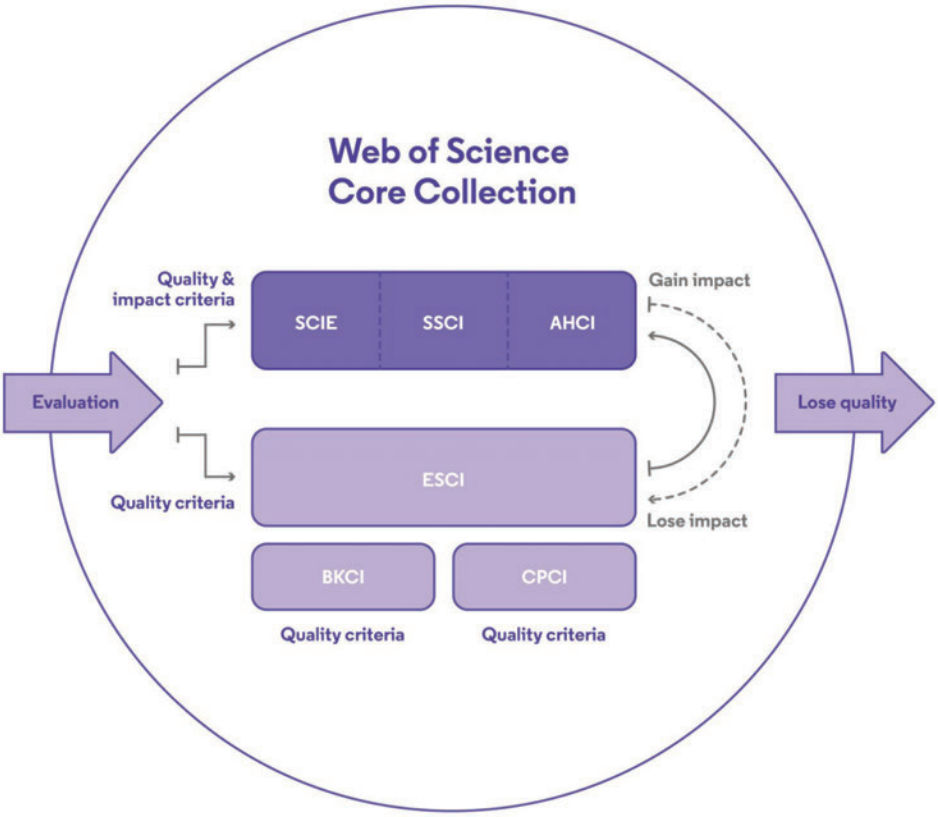

نحوه ورود و ارزشیابی مجلات در گروه Web of Scinces

❖ ESCI (Emerging Sources Citation Index)

پایگاه استنادی ESCI یکی از درگاه های نمایه‌سازی در پایگاه WOS می باشد که پیش از اینکه مجلات دارای IF شوند وارد آن می گردند به بیان دیگر ESCI یک ویرایش جدید از Web of Science Core Collection است. در این مدت مجله به عنوان یک مجله نمایه شده در ISI محسوب شده و مقالات منتشره نیز توسط ISI نمایه می‌گردند. این نمایه نامه که شامل بیش از ۲۵۰۰ مجله از سراسر جهان است، از نظر قابلیت ها و اطلاعات ارائه شده مشابه با سایر نمایه نامه های این پایگاه SCIE بوده و از جمله دلایل ایجاد آن فراهم کردن شرایطی به منظور بررسی بیشتر این مجلات جهت انتقال به یکی از سه نمایه نامه مذکور و همچنین ارتقاء جایگاه بین المللی مجلات به خصوص مجلات دارای موضوعات نوظهور با افزایش قابلیت جستجو، کشف و استناد به آنها می باشد.

THOMSON REUTERS

WEB OF SCIENCE™ CORE COLLECTION

EMERGING SOURCES CITATION INDEX

طبق اطلاعات ارائه شده از سوی ISI، هدف اصلی این مجموعه نمایه‌سازی تعداد بیشتری از مجلات علوم بصورت رقابتی می باشد. این پایگاه رقابت بسیار فشرده مجلات در پایگاه های AHCI ، SSCI ، SCIE از مجموعه تامسون رویترز را بصورت عینی و آشکار و قابل ارزیابی برای همه بیان می نماید. بدین ترتیب مجلات می توانند در یک فضای رقابتی واقعی نتایج ارزیابی خود را در این پایگاه ملاحظه نموده و سپس طی یک فرایند انتخابی تنها مجلاتی در سه پایگاه مذکور وارد شوند که بیشترین ضریب نفوذ را داشته باشند.

مجلاتی که دارای شرایط ذیل بوده اند در مرحله اول در این پایگاه نمایه شده اند.

۱- مجلات با کیفیت بالا
۲- دارای Peer review
۳- اولویت منطقه ای
۴- منتشر شده توسط افراد تاثیر گذار و بنیان گذاران گروه های علمی

تمامی مقالات این مجلات از ابتدای سال ۲۰۱۵ وارد این پایگاه شده اند.

پس از ارزیابی دقیق تر و انتقال این مجلات به یکی از سه نمایه نامه، ضریب تأثیر (Impact Factor) برای آن ها محاسبه و ارائه می گردد. مجلاتی که در ESCI پذیرفته می شوند، حتما تحت بررسی قرار گرفته و الزامی برای ورود آنها به SCIE ایجاد نمی‌شود. ضریب نفوذ برای مجلاتی که در ESCI نمایه می‌شوند محاسبه نمی‌شود و تنها مجلاتی که در SCIE وارد می شوند دارای IF خواهند شد.

مجلات نمایه شده در ESCI قابلیت رهگیری ارجاعات را دارند و بعلاوه IF نمایشی مجلات نمایه شده در ESCI در زمان ارزشیابی برای ورود به SCIE مورد استفاده قرار می گیرند. مجلات ESCI می بایست بطور مرتب مراقب ارجاعات خود در این پایگاه باشند.

The evaluation criteria for coverage in ESCI are focused on consideration of Publishing Standards and Editorial Content. These include the following:

- **Peer review:** Peer review, as an indicator of the integrity of the scholarly content, must be present in all journals accepted for coverage in ESCI.
- **Ethical publishing practices:** Evidence of unethical publishing practices (see above) is an obstacle to coverage in ESCI.
- **Electronic format:** Only journals publishing in electronic formats (XML, PDF) compatible with our systems are eligible for coverage in ESCI. No print-only journals are eligible.
- **English language bibliographic** information is required for all journals seeking coverage in ESCI.
- **Recommendation or request for coverage by Web of Science users:** Journals of particular importance to Web of Science users are given the highest priority in evaluation and selection for ESCI.

برای سابمیت مجله می‌توانید به لینک زیر مراجعه نمایید:

https://clarivate.com/essays/journal-selection-process

❖ Scopus

اسکوپوس به عنوان بزرگترین پایگاه نمایه‌کننده مطالب پژوهشی جهان، دارای مقالاتی از بیش از ۵۰۰۰ ناشر می‌باشد. نشریه‌ها، کتاب‌ها و مقالات کنفرانس‌ها برای میلیون‌ها کاربر اسکوپوس قابل دسترسی و مشاهده است. کاربران می‌توانند مطالب نمایه شده در این پایگاه را مطالعه و در تحقیقات و گزارشات خود به آنها استناد کنند. گروه انتخاب محتوا و مشاور اسکوپوس (CSAB) به منظور گسترش اسکوپوس به صورت مستمر در حال بررسی مطالب سامبیت شده و مطالب درحال انتشار می‌باشند.

Scopus®

- **مزایای اسکوپوس**

اسکوپوس در موارد زیر می‌تواند به نشریه کمک کند:

- افزایش دسترسی و قابل مشاهده شدن مطالب منتشر شده نشریه
- امکان دسترسی داشتن به محققان و پژوهشگران دنیا و همچنین داوران و کارشناسان و ایجاد برقراری ارتباط با آنها
- امکان پیگیری و آگاهی از عملکرد نشریه
- امکان نظارت بر نشریات رقیبان

نمایه شدن در اسکوپوس یکی از مهم‌ترین دستاوردهای نشریات در سراسر دنیا است و از دیدگاه افرادی که در جامعه پژوهشی فعالیت می‌کنند نوعی ضمانت برای نشریه محسوب می‌شود.

- **شرایط نمایه‌سازی در اسکوپوس**

زمانی که یک نشریه در اسکوپوس نمایه می شود دارای ویژگی های زیر می شود:

- به صورت بین المللی قابل بازدید و دسترسی است
- افزایش احتمال همکاری با پژوهشگران در سراسر دنیا
- افزایش دریافت استنادهای بیشتر به دلیل دارا بودن دسترسی بیشتر از طریق اسکوپوس
- ایجاد ارتباط با جامعه علمی بزرگتر در یک رشته علمی خاص

اینکه مخاطبان یک نشریه بدانند که نشریه مذکور در حال حاضر در اسکوپوس وجود دارد یا خیر، پیش زمینه ذهنی از تاثیر و اهمیت آن نشریه را به آنها می‌دهد. اهمیتی که باعث

قـرار گرفتـن آن نشـریه در زیـر مجموعـه اسـکوپوس شـده اسـت عـلاوه بـر ایـن شـاخص مهمـی بـرای نویسـندگان اسـت تـا پژوهـش هـای خـود را در مقایسـه بـا دیگـر پژوهش‌هـای انجـام شـده در همـان رشـته علمـی مـورد ارزیابـی قـرار دهـد.

اسـکوپوس دارای لیسـت کاملـی از رفرنـس هـای ارئـه شـده در مقـالات اسـت. بنابرایـن حتـی در صورتـی کـه مجلـه ایـی در اسـکوپوس نمایـه نشـده باشـد، افـرد مـی تواننـد از طریـق جسـتجو در بـه مقالاتـی کـه بـه مقالـه هـای مجلـه مـورد نظـر اسـتناد کـرده انـد دسترسـی پیـدا کننـد.

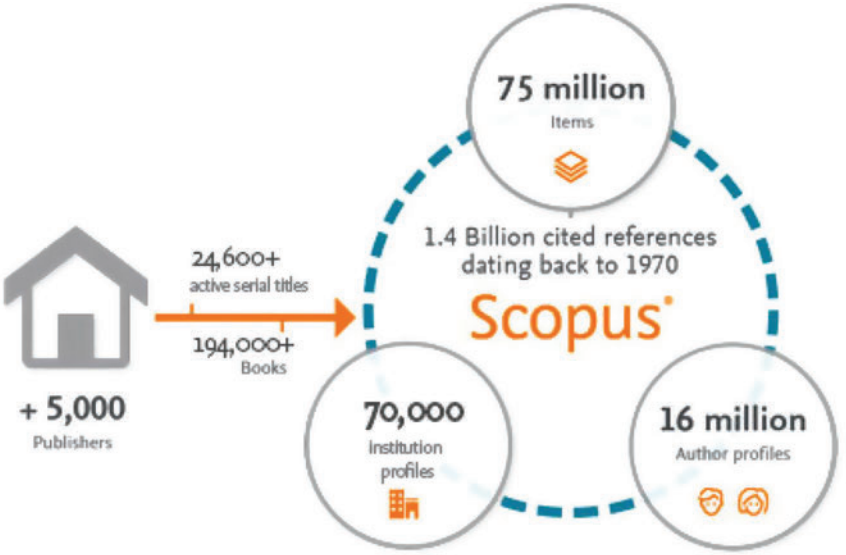

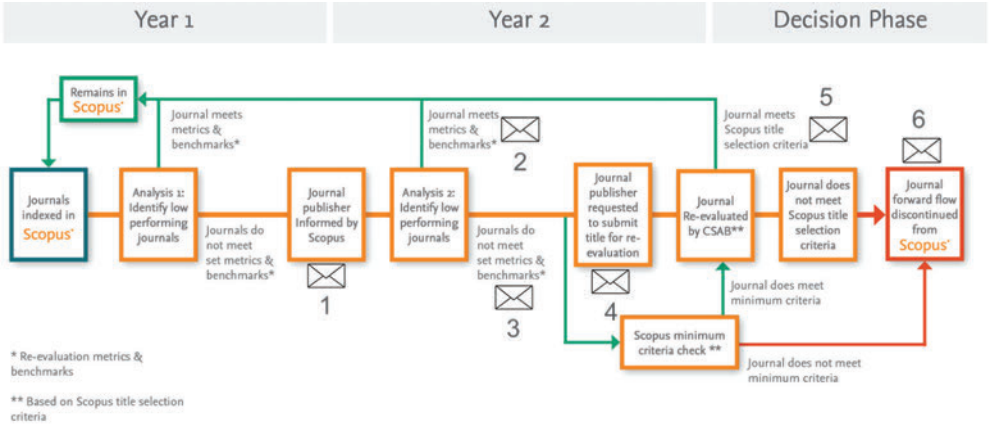

ماندن در اسکوپوس: مهمتر از نمایه شدن است.

- **معیارهای اسکوپوس برای انتخاب منابع مختلف چیست؟**

برای وارد شدن به مرحله داوری، همه ژورنال باید شامل همه معیارهای تعیین شده اسکوپوس باشند. این معیارها به این شرح است:

- ⊙ دارای ساختار و محتوای داوری شده و دارای یک شرح کامل از فرآیند بررسی برای دسترسی عموم باشد.
- ⊙ نشریه قبلا منتشر شده باشد و دارای کد ISSN معتبر و استاندارد باشد.
- ⊙ دارای محتوایی باشد که برای همه کاربران از سراسر دنیا قابل خواندن و استفاده باشد و رفرنس آنها لاتین باشد و دارای چکیده و عنوان به زبان انگلیسی باشد.
- ⊙ دارای بیانیه و فرم مربوط به اخلاق در نشر و قصور در نشر باشد و این فرم برای عموم قابل مشاهده باشد.

اعضای گروه CSAB دارای کارشناسان مجرب متخصص موضوعی است که فعالانه در حال جستجو و انتخاب مطالبی هستند که مطابق با نیازها و استانداردهای جامعه پژوهشی است. نشریاتی که واجد شرایط داوری توسط گروه CSAB هستند، توسط معیارها و شاخص‌هایی مورد سنجش قرار می‌گیرند. این معیارها به پنج دسته تقسیم‌بندی می‌شوند که در جدول زیر شرح داده شده است.

عنوان	شاخص
خط مشی نشریه	➢ خط مشی قانع کننده سردبیری ➢ نوع داوری ➢ تنوع در توزیع جغرافیایی سردبیران ➢ تنوع در توزیع جغرافیایی نویسندگان
محتوا	➢ مشارکت علمی درحوزه تخصصی ➢ داشتن چکیده مشخص ➢ با کیفیت بودن محتوا و منطبق بودن آنها با اهداف و دامنه نشریه ➢ حاوی مقاله‌های قابل مطالعه
سابقه مجله	➢ به مقاله‌های نشریه، در اسکوپوس استناد شده باشد ➢ سابقه سردبیر
دوره انتشار	➢ نداشتن تاخیر و یا توقف در روند انتشار مجله
دسترسی به صورت آنلاین	➢ محتوای نشریه به صورت آنلاین وجود داشته باشد ➢ صفحه اصی سایت مجله به زبان انگلیسی قابل دسترسی باشد ➢ صفحه اصلی سایت مجله از کیفیت های لازم برخوردار باشد

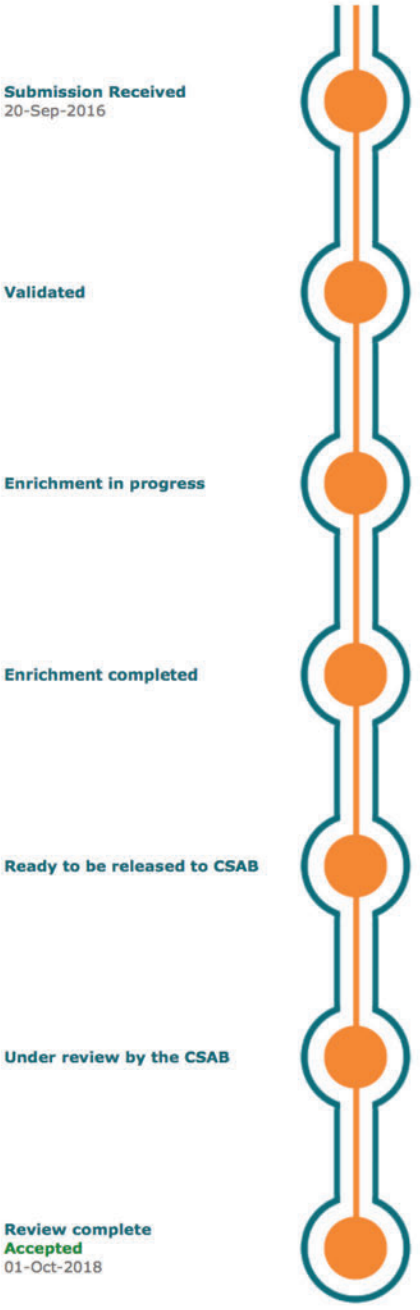

مراحل ارزشیابی در اسکوپوس تا دو سال زمان میبرد.

- **آیا نشریات با دسترسی باز نیز می‌توانند در اسکوپوس نمایه شوند؟**

تمامی نشریات صرف نظر از مدل تجاری آنها، به شرط دارا بودن حداقل شرایط مورد قبول اسکوپوس، می‌توانند در مجموعه اسکوپوس قرار گیرند. بنابراین نشریات با دسترسی باز نیز می‌توانند در اسکوپوس اقدام به سابمیت کنند تا بتوانند در این مجموعه که حاوی ۲۸۰۰ نشریه با دسترسی باز است قرار گیرند.

هر سال کمتر از ۱٪ مجلات درخواستی در اسکوپوس نمایه میشوند.

- **معیارهای انتخاب کتاب در اسکوپوس**

بسیاری از محتواهای نشریات، کتاب ها و شرح کنفرانس‌ها از طریق فعالیت‌های استنادی به ارزیابی کلی تحقیقات علمی می‌پردازند. بنابراین لازم است که این منابع در اسکوپوس هم حضور داشته باشند. در حالیکه ژورنال‌ها و مجموعه کنفرانس‌ها به طور معمول، مطالب علمی خود را طی یک بازه زمانی مشخص منتشر می‌کنند، کتاب‌ها اطلاعات جامع تر و آنالیز شده تری را در رابطه با یک موضوع تولید می کنند. با اضافه کردن کتاب‌ها به مجموعه اسکوپوس، همچنان الگوی استنادی ژورنال ها و مجموعه کنفرانس ها ادامه دارد و در حال حاضر این الگو را در رابطه با کتاب نیز به کار می رود.

- **هدف از نمایه‌سازی کتابها در اسکوپوس**

⊙ محققـان در زمینـه هنـر، علـوم انسـانی و جامعـه شناسـی در مقایسـه بـا مجـلات، رغبـت بیشـتری بـه انتشـار کتـاب دارنـد. بنـا برایـن اسـکوپوس بـا اضافـه کـرن کتـاب هـا در ایـن حـوزه موضوعـی، مجموعـه کامل‌تـری را خواهـد داشـت.

⊙ اسـکوپوس بـا در اختیـار داشـتن محتـوای موجـود در کتاب‌هـا، آنهـا را بیشـتر از قبـل قابـل بازیابـی و کشـف می‌کنـد.

⊙ بـه دلیـل اسـتناد کتـاب هـا بـه مجـلات، افـزودن کتاب‌هـا بـه مجموعـه ، تعـداد اسـتناد بـه مجـلات را نیـز افزایـش مـی دهـد و ایـن امـر اسـکوپوس را قـادر می‌کنـد تـا تاثیـر آن کتـاب هـا را محاسـبه و انـدازه گیـری کنـد.

⊙ بـرای تخمیـن و ارزیابـی محققـان، وجـود کتـاب هـا در مجموعـه بـرای محققـان حـوزه هـای انسـانی و هنـر ایـن موقعیـت را فراهـم مـی آورد تـا بروندادهـای علمـی خـود را بـه صـورت کامـل تـری بـه اشـتراک بگذارنـد.

اسـکوپوس کتابهایـی را کـه دارای رفرنـس هـای کامـل، تحقیقـات مهـم و اصلـی و پیشـینه هـای پژوهـش باشـند را پوشـش مـی دهـد.

⊙ **حـوزه موضوعـی:** تمرکـز بـر علـوم جامعـه شناسـی، هنـر و علـوم انسـانی و همچنیـن علـوم تکنولـوژی و پزشـکی اسـت.

⊙ **پوشش زمانی:** از سال ۲۰۰۳ درتمامی رشته‌ها

⊙ **تعداد کتاب‌ها:** تا سال ۲۰۱۶ شامل ۱۲۰۰۰۰ کتاب می باشد . (هر سال ۱۰۰۰۰ کتاب)

⊙ **نـوع کتاب‌هـا:** جـزوات، نسـخه هـای ویرایـش شـده، کتـاب هـای مراجـع مهـم، کتـاب هـای درسـی در مقطـع فـوق لیسـانس

⊙ **مـواردی کـه شـامل حـوزه اسـکوپوس نمی‌شـود:** پایان‌نامه‌هـا، کتاب‌هـای درسـی پاییـن تـر از مقطـع لیسـانس، اطلس‌هـا، سـال نامـه هـا، بیوگرافـی هـا، کتـاب هـای علمـی معـروف، دفترچـه هـای راهنمـا

نمایـه کتـاب هـا در اسـکوپوس تنهـا از طریـق ناشـران اصلـی آنهـا انجـام مـی پذیـرد (و نـه از طریـق افـراد دیگـر بـه صـورت جداگانـه).

پژوهشـگران بـرای بهبـود کار خـود نیـاز دارنـد تـا بـه به‌روزتریـن و بـا کیفیـت تریـن محتـوا مطالـب در رشـته هـای مختلـف علمـی دسترسـی داشـته باشـند

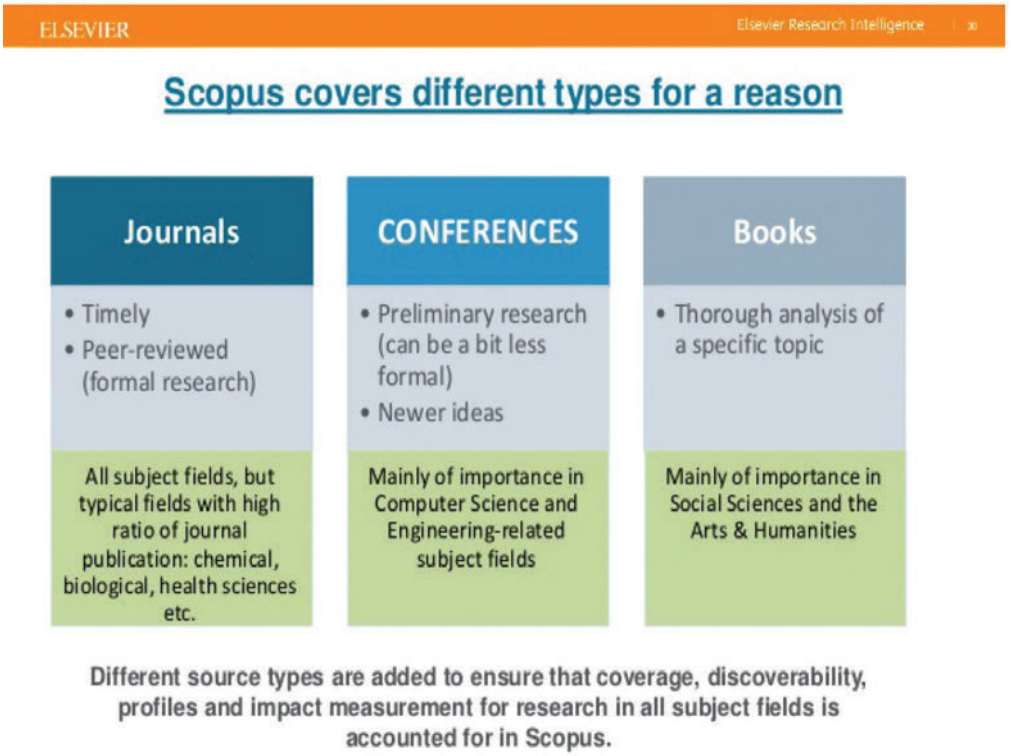

به همین دلیل اسکوپوس یک سیاست قانونمند و شفاف را برای دسترسی محتوایی پایگاه خود پیاده کرده است این پایگاه همچنین دارای یک کمیته انتخاب متخصص و ماهر به نام Content Selection & Advisory Board می باشد که به اختصار CSAB خوانده می شود. اسکوپوس با کمک این گروه، این اطمینان را به محقق می دهد که می‌تواند در این پایگاه به استاندارد ترین مطالب دسترسی پیدا کند.در روند ارزیابی نشریات توسط اسکوپوس، متخصصان موضوعی CSAB تصمیمات نهایی را می‌گیرند.

از آنجا که انتخاب بر مبنای ارزیابی هر کتاب است بنابراین کمیته CSAB در این روند دیگر نقشی ندارد و برای این کار، گروهی اختصاص داده شده است که شامل افرادی با تحصیلات بالا می باشند و آنها مسئولیت روند انتخاب ناشران را بر عهده دارند. تمام کتاب‌های ناشرین منتخب که شامل حوزه و قلمرو اسکوپوس باشند باید برای مجموعه اسکوپوس در نظر گرفته شود. مقدمات و انتخاب لیست کتاب‌ها از یک ناشر خاص به موارد زیر بستگی دارد:

- اعتبار ناشر
- سایز و موضوع لیست کتاب‌ها
- فرمت و موجودیت محتوای کتاب
- سیاست‌های نشر و ماموریت هیأت تحریریه
- کیفیت محتوای کتاب چاپ شده

- **معیارهای انتخاب مجموعه مطالب کنفرانس ها در اسکوپوس**

مطالب ارائه شده در کنفرانس ها یکی از مهم‌ترین اجزاء مطالب علمی در هر رشته محسوب می‌شود. اما می‌توان گفت به طور خاص در رشته‌های مهندسی، کامپیوتر، فیزیک و ریاضی دارای اهمیت بیشتری است. کنفرانس‌هایی برای سامبیت شدن واجد شرایط هستند که مقالات آنها به صورت سریالی و طبق یک روند منظم زمانی منتشر می‌شود و همچنین باید حداقل شرایط لازم برای وارد شدن به اسکوپوس را دارا باشد.

اسکوپوس تنها مقالات تمام متن کنفرانس‌ها را پوشش می‌دهد و در حال حاضر حدود ۷,۲ میلیون مقاله کنفرانس از ۸۸ هزار کنفرانس در این پایگاه موجود می‌باشد. انتخاب مجموعه مقالات کنفرانس‌ها بر اساس کیفیت و ارتباط آن کنفرانس‌ها با موضوع رشته مورد نظر است. اولویت با مجموعه مقالات کنفرانس هایی است که توسط یک سازمان معتبر و یک ناشر در زمینه موضوعی مرتبط منتشر شده باشد. اسکوپوس نمایه‌سازی مجموعه مقالات کنفرانس ها از طرف افراد به صورت مستقل قبول نمی کند. مجموعه مقالاتی که به صورت سریالی منتشر می شوند و دارای ISSN هستند می توانند در اسکوپوس با روند ارزیابی نشریات، نمایه شوند.

- **اخلاق در نشر و اهمیت آن در اسکوپوس**

قصور در نشر یک رخداد ناخوشایند در دنیای علم است. این رخداد در تمام حوزه های موضوعی رخ می‌دهد و تنها تعداد کمی از نشریات و کتاب‌ها از این پدیده به دور هستند. پیشگیری از وقوع قصور در نشر منوط به مسئولیت پذیری هر یک از نویسندگان، سردبیران، داوران، ناشران و موسسات می‌باشد. هر نشریه ای که در اسکوپوس نمایه می شود، دارای بیانیه اخلاق در نشر و قصور در نشر می باشد و این بیانیه‌ها در دسترس عموم است. بیانیه اخلاق در نشر و قصور در نشر مشخص می‌کند که ناشر به یک کد مشخص و رفتار اخلاقی در کارهای خود در نشریه پایبند است. این بیانیه باید شامل اصول اخلاقی که توسط سازمان هایی نظیر COPE مطرح شده است باشد. اصولی که برای تمام نویسندگان، سردبیران، تیم تحریریه نشریات و داوران مساوی است. تقلب در نشر، اصیل بودن محتوا و سرقت علمی، نقش نویسندگی و تضاد منافع به عنوان مواردی است که در این بیانیه قرار می گیرد.

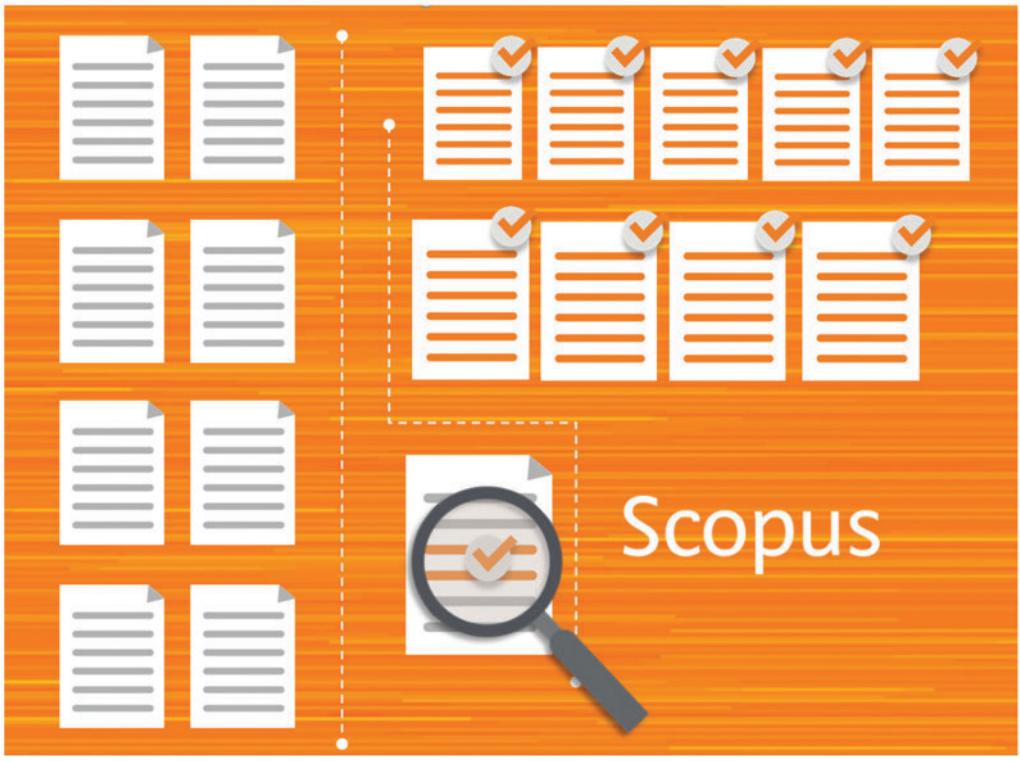

اسکوپوس و اخلاق در نشر

اسکوپوس همه ناشران را با توجه به عملکرد آنها و تطبیقشان با این سیاست ها در پایگاه لیست می‌کند. اسکوپوس خود به تنهایی هیچ گونه بیانیه ایی برای اخلاق در نشر و یا قصور در نشر حکم نمی‌کند اما برای دریافت اطلاعات بیشتر می توان به یکی از روش‌های زیر اقدام کرد.

۱- در حال حاضر ناشران بزرگ بیانیه های کاملی را در وب سایت خود منتشر میکنند. مانند سایت الزویر

۲- تعدادی از سازمان های صنعتی راهنماهای کاملی را برای ناشران منتشر می کنند که به راحتی قابل دسترسی است. بعضی از این سازمان ها به این شرح است:

- کمیته اخلاق در نشر (COPE) در آدرس http://publicationethics.org
- انجمن جهانی سردبیران حوزه پزشکی (WAME) در آدرس http://www.wame.org
- کمیته بین المللی سردبیران نشریات پزشکی (ICMJE) در آدرس http://www.icmje.org
- ثبت استانداردهای آزمایشات گزارش شده (CONSORT) در آدرس http://www.consort-statement.org

راهنماهایی مبنی بر اینکه بر چه بیانیه‌هایی در اخلاق در نشر و قصور در آن باید وفادار ماند.
به آدرس (PEMS)
https://www.elsevier.com/__data/assets/word_doc/0018/116082/pems_june15.docx
برای اطلاعات بیشتر در رابطه با اهمیت اخلاق در پژوهش و نشر می توانید به http://www.ethics.elsevier.com مراجعه کنید

- **عنوان نشریه برای نمایه شده در اسکوپوس از چه درجه اهمیتی برخوردار است؟**

عنوان نشریه‌ها علاوه بر نویسندگان، برای پژوهشگران دیگر که برای دستیابی به اهداف علمی خود از اسکوپوس استفاده می کنند نیز بسیار با اهمیت است. عنوان یک نشریه می‌تواند وضعیت بین المللی نشریه را متاثر کند. عنوان یک نشریه همچنین می تواند نشان دهنده اهداف و دامنه نشریه و همچنین نشان دهنده یک پیش زمینه کلی از مقاله ها ی موجود در آن نشریه باشد. به عنوان مثال اگر عنوان نشریه ای The French journal of information باشد این تصور را به محقق می دهد که که اهداف و دامنه نشریه در زمینه اطلاعات در فرانسه است و ممکن است قسمتی از مقالات این نشریه به زبان فرانسوی نوشته شده باشد. این تفاوت به طور واضح در قسمت اهداف و دامنه نشریه مشخص است.

اگر قصد سابمیت یک مجله با نام منحصر به خودش را دارید بسیار مهم است که بررسی کنید آیا مجلات دیگری با اسامی مشابه وجود دارد یا خیر؟ تا مطمین شوید که هیچ گونه مشکلی برای مجله از این لحاظ که به دلیل تشابه اسمی، با نشریات دیگر در پایگاه های اطلاعاتی پیش نمی آید. از دیدگاه برخی سردبیران و یا اعضاء هیأت تحریریه، داشتن عنوان مشابه با عناوین دیگر نشریات ایده ایی مناسب برای دسترسی آسان نویسندگان دیگر به نشریه آنها و به تعبیری کسب اعتبار بالقوه می‌دانند. اما داشتن عنوان مشابه با اسامی دیگر نشریات، از لحاظ قوانین اخلاق در نشر(COPE)، نوعی تخلف محسوب می شود.

- **برای نشریاتی که در عنوان خود کلمه international را دارند چه تدابیری وجود دارد؟**

برخی از نشریات، به دلیل داشتن کلمه international در عنوان شان، نشریه خود را بد جلوه داده اند. وجود این کلمه در عنوان، این انتظار را به وجود می‌آورد که تمام گروه هیأت تحریریه، اهداف، دامنه و فلسفه وجودی نشریه دارای بازتابی بین‌المللی چه از نظر تعداد مقالات و چه از نظر کیفیت بین المللی است. عنوان بین المللی بدین معنی نیست که فقط یک یا دو نفر از اعضای هیأت تحریریه از کشوری دیگر هستند. در نشریه های بین المللی اعضای هیأت تحریریه اعضایی بین المللی هستند که در مدیریت و تعیین خط مشی نشریه نقش به سزایی دارند. تمام اسامی که در نشریه به عنوان نقش خاصی نام برده می شوند باید همراه نام آنها باید

وابستگیشان به نشریه نیز عنوان شود. مدل های متفاوتی برای نمایش بین المللی بودن یک مجله وجود دارد. مانند وجود عباراتی مانند International Council , International Advisory Board و غیره همچنین ممکن است اسامی بین المللی در نام افراد اعضای هیأت تحریه به چشم بخورد. حتما باید مشخص شود که سردبیر اصلی و مدیر سردبیران چه شخصی است.

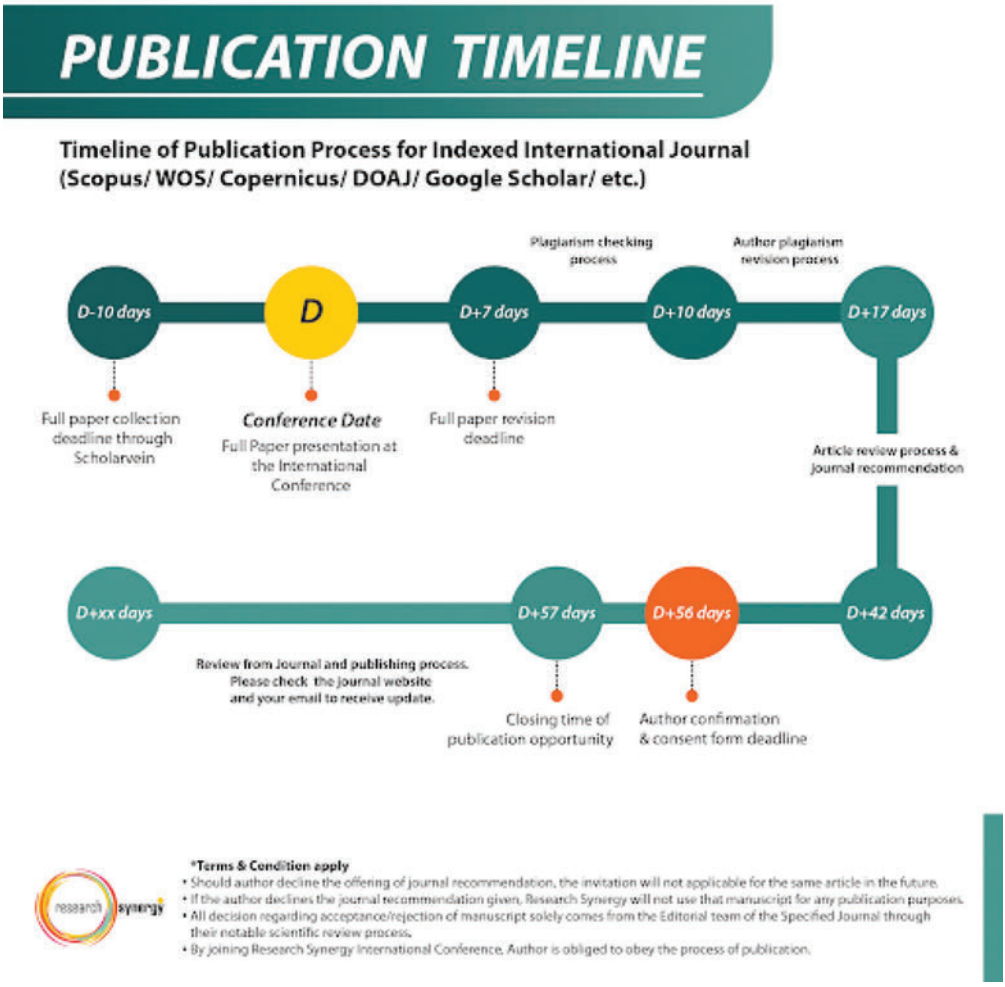

زمان پذیرش مقالات در مجلات مختلف

- **چگونه یک نشریه در اسکوپوس سابمیت و ارزیابی می شود؟**

تمامی ژورنال‌ها باید از یک فرم سابمیت در آدرس http://suggestor.step.scopus.com/

suggestTitle/step1.cfm که به صورت آنلاین در پایگاه وجود دارد استفاده کنند. هنگامی که وارد صفحه ابتدایی فرم می شوید، اسکوپوس از نمایه‌ساز سوال می کند که آیا مطمئن هستید که مجله حاضر دارای اولین شرایط و مجوز ورود به اسکوپوس است یا خیر؟

زمانی که این مرحله تمام می شود اسکوپوس فرمی را برای تکمیل اطلاعات جزئی و کلی مجله ارائه می دهد. تکمیل تمامی سوالات در این فرم اجباری است و برای ادامه تکمیل فرم، نمایه‌ساز باید چند مقاله از مجله را برای نمونه آپلود کند. زمانی که فرم را به صورت کامل تکمیل کردید، به صورت اتوماتیک یک ایمیل مبنی بر تاییدیه سابمیت ژورنال و وارد شدن آن به مرحله داوری از اسکوپوس دریافت می کنید. محتوای این نامه ذکر می کند که نشریه شما در اسکوپوس سابمیت شده است و ممکن است برای مرحله داوری در نظر گرفته شود ولی این به معنی موافقت برای پذیرفتن نشریه شما در اسکوپوس نیست.

- **پس از سابمیت در اسکوپوس، چه مدت زمان لازم است تا از نتیجه وضعیت نشریه خود در اسکوپوس مطلع شویم؟**

پس از اینکه نشریه ای را در اسکوپوس به منظورنمایه شدن، سابمیت کردید، بلافاصله یک ایمیل جهت تاییدیه سابمیت خوددریافت می کنید که به اطلاع شما می رساند که نشریه شما سابمیت شده است و ممکن است برای ورود به مرحله داوری در نظر گرفته شود. هرچند این نامه به هیچ عنوان ضمانت نمی کند که نشریه شما حتما در اسکوپوس نمایه می شود. زیرا قبل از اینکه هرگونه تصمیمی برای مجله شما اخذ شود، نشریه متقاضی حتما باید مراحل انتخاب نشریه و داوری را توسط گروه CSAB طی کند. با توجه به تعداد نشریه هایی که در اسکوپوس سابمیت شده اند، حدود ۶ تا ۱۲ماه زمان لازم است تا این مرحله طی شود.

- **پس از اینکه یک نشریه سابمیت میشود چه اتفاقی می افتد؟**

بعد از سابمیت، اسکوپوس مجله را از لحاظ اعتبار بررسی میکند تا تشخیص دهد که می تواند وارد مرحله داوری شود یا خیر. اگر مجله در این مرحله مورد قبول واقع نشود و نتواند وارد مرحله داوری شود، نتیجه مردودی با دلایل کافی به نماینده کننده اصلی اطلاع رسانی میشود. اگر نشریه دارای اعتبار اولیه باشد، تمام اطلاعات مورد نیاز مجله که در فرم پر شده است به تیم ارزیابی اسکوپوس داده می شود. در صورت نیاز از ناشر درخواست می شود که فرم اطلاعات ناشر را به منظور تهیه اطلاعات درست و صحیح برای مجله، تکمیل کند. زمانی که تمام اطلاعات مجله کامل باشد و سابمیت مجله کامل و بدون نقص باشد، با توجه به موضوع نشریه، برای بررسی بیشتر به متخصص موضوعی که عضو گروه CSAB اسکوپوس است فرستاده میشود.

- **فرآیند ارزیابی منابع مختلف برای ایندکس شدن در اسکوپوس**

مراحل انتخاب و ارزیابی کمیته بررسی مستقل اسکوپوس بسیار شفاف و ماهرانه است و بر همین اساس برخی از نشریات برای سابمیت از طرف اسکوپوس تحریم می‌شوند!

کارشناسان بین المللی CSAB به صورت مستمر مطالب جدید را از لحاظ معیارهای کمی و کیفی بررسی می‌کنند. تنها ژورنال‌ها، کتاب‌ها و مقالات کنفرانس هایی که به صورت مستمر و طبق برنامه زمانی مشخص و منظمی چاپ می‌شوند می‌توانند در اسکوپوس سابمیت و توسط این گروه بررسی شوند تا در نهایت بتوانند به اسکوپوس راه پیدا کنند. سابمیت ممکن است توسط ناشر یا هیأت تحریریه یک مجله صورت بگیرد. محققان و کتابدارن نیز می توانند به صورت مستقل یک مجله را در اسکوپوس سابمیت کنند اما این کار اجازه ناشر یا سردبیران را لازم دارد.

- **قبل از انجام هر گونه سابمیت برای اسکوپوس باید به نکات زیر توجه شود**

- ابتدا ژورنال مورد نظر را در اسکوپوس جستجو شود تا اطمینان حاصل شود که این ژورنال قبلا در اسکوپوس نمایه نشده باشد
- قوانین مربوط به اسکوپوس مطالعه شود
- معیارهای مشخص شده اسکوپوس برای انتخاب منابع مختلف بررسی شود
- از فرم مربوط به سامبیت ژورنال در اسکوپوس استفاده شود (http://suggestor.step.scopus.com/suggestTitle/step1.cfm)
- از مطالب ارائه شده در قسمت پرسش و پاسخ (FAQs) مربوط به سردبیران استفاده شود.

افراد و یا ناشرانی که اقدام به سابمیت ژورنال خود می کنند، پس از دریافت یک کد پیگیری ۱۶ رقمی، می‌توانند با وارد کردن آن کد در صفحه Title Evaluation Tracker از مراحل سابمیت مجله و نتایج آن مطلع شوند:

http://suggestor.step.scopus.com/progressTracker

همچنین سردبیران نیز قبل از هرگونه اقدام سابمیت نشریه دارای وظایفی هستند . آنها ابتدا باید بررسی کنند که آیا نشریه دارای شرایط لازم برای قرار گرفتن در مجموعه اسکوپوس می باشد یا خیر.اگر نیستند باید در آن قسمت از مجله که معیارهای لازم را ندارد تجدید نظر شود. قبل از انجام مراحل سابمیت پیشنهاد می‌شود که موارد زیر مورد بررسی قرار گیرد:

- آیا مقالات نشریه Peer review شده است؟
- آیا نشریه کد ISSN دارد؟
- آیا چکیده و عنوان مقالات نشریه زبان انگلیسی هستند؟

- آیا رفرنس‌های ارایه شده در مقالات به زبان لاتین هستند؟
- آیـا مجلـه دارای بیانیـه اخـلاق در نشـر و قصـور درنشـر بـه صـورت آنلایـن و قابـل دسـترس در سـایت مجلـه مـی باشـد؟ بـرای اطلاعـات بیشـتر در رابطـه بـا اخـلاق در نشـر میتوانیـد بـه بیانیـه کمیتـه اخـلاق در نشـر (COPE) و یـا برنامـه اخـلاق در پژوهـش پژوهـش و نشـر الزویـر بـه آدرس http://www.elsevier.com/ethics/home مراجعـه کنیـد.

لازم اسـت بررسـی شـود کـه عنـوان نشـریه عنوانـی مفهومـی تنهـا منحصـر بـه همـان نشـریه اسـت و دارای تشـهابات اسـمی بـا عنـوان نشـریات دیگـر نیسـت. ایـن موضـوع مهمـی اسـت کـه حتمـا بایـد توسـط هیـأت تحریریـه و ناشـر بررسـی گـردد. نتیجـه ایـن کار ممکـن اسـت منجـر بـه تغییـر عنـوان شـود و یـا منجـر بـه دریافـت یـک کـد ISSN جدیـد شود.داشـتن عنـوان مشـابه و مسـاوی بـا عناویـن نشـریا دیگـر ممکـن اسـت نویسـنده و خواننـدگان را دچـار اشـتباه کنـد داشـتن عنـوان مشـابه, عـدم رعایـت قوانیـن اخـلاق در نشـر اسـت

- آیـا نشـریه در دو سـال اخیـر منتشـر شـده اسـت؟ توجـه داشـته باشـید کـه نشـریاتی کـه دارای سـابقه نشـر بسـیار کوتـاه هسـتند، از طـرف داوران مرجـوع مـی شـوند.
- در مراحـل سـابمیت مجلـه بایـد سـه ایشـو اخیـر نشـریه و یـا نـه مقالـه آن دارای جـدول فهرسـت آمـاده شـده بـرای آپلـود باشـد.

مشـخص شـود کـه چـه کسـی بـه عنـوان سـردبیر اصلـی معرفـی مـی شـود. ایـن شـخص در تمـام فرآیندهـای داوری و اداراه نشـریه مسـئول اسـت. حداکثـر سـه نفـر را مـی توانیـد بـه عنـوان ایـن نقـش معرفـی کنیـد.

آیـا اطلاعـات مربـوط بـه حرفـه سـردبیران، ماننـد رزومـه کاری آنهـا، صفحـه اینترنتـی شـخصی، افلیشـین، تعـداد جایزه‌هـای دریافـت شـده و... بـه صـورت آنلایـن قابـل مشـاهده اسـت یـا خیـر.

بـه ناشـران و سـردبیرانی کـه مایـل هسـتند نشـریه خـود را در اسـکوپوس بـه ثبـت برسـانند پیشـنهاد مـی شـود کـه بـا قسـمت SCOPUS info site در تمـاس باشـند و مطالبـی کـه توسـط CASB بـرای راهنمایـی نوشـته شـده اسـت نیـز بـرای ارزیابـی شـخصی می‌توانـد نفیـد واقـع شـود تـا تشـخیص دهیـد کـه نشـریه شـما دراری الویـت هـا و شـرایط اولیـه بـرای سـابمیت شـدن در اسـکوپوس هسـتند یـا خیـر. و ممکـن اسـت تصمیمـات اخـذ شـده، بـا نظـرات داوران جهـت حمایـت از تصمیـم گرفتـه شـده، همـراه باشـد. در مـواردی کـه نشـریه از طـرف اسـکوپوس مـردود اعـلام مـی شـود، بـرای نشـریه تاریـخ سـابمیت مجـدد تعییـن مـی شـود.

- **داوری نشریات در اسکوپوس چگونه است؟**

پـس از اینکـه یـک نشـریه در اسـکوپوس سـابمیت شـد ، جهـت بررسـی اعتبـار اولیـه ایـن مجلـه

بـرای داوران اسـکوپوس ارسـال مـی شـود. تمامـی نشـریاتی کـه تمایـل بـه ایندکـس شـدن در پایـگاه اسـکوپوس را دارنـد، بایـد شـامل حداقـل و کوچکتریـن معیارهـای اسـکوپوس بـرای نمایـه شـدن باشـند و نشـریه ایـی کـه هـر یـک از ایـن معیارهـا را نداشـته باشـد، بـرای داوری انتخـاب نمـی شـود.

- **سابمیت مجدد چیست؟**

مجلـه هایـی کـه از نظـر گـروه اسـکوپوس مـردود بـه حسـاب مـی آینـد تـا یک زمـان خاصـی از سـابمیت مجـدد نشـریه خـود در اسـکوپوس محـروم هسـتند و بعـد از آن تاریـخ مـی تواننـد دوبـاره اقـدام بـه سـابمیت نشـریه خـود کننـد. ایـن زمـان ممکـن اسـت یـک سـال، ۱۸ مـاه،۲ سـال، ۳سـال و یـا ۵ سـال باشـد.

- **گروه اسکوپوس بر اساس چه معیارهایی تاریخ تحریم برای سابمیت مجدد را تعیین می‌کنند؟**

ایـن معیـار براسـاس دلیـل داوران بـرای اعـلام مردودیـت نشـریه مشـخص می‌شـود و بسـتگی دارد کـه چـه زمانـی ممکـن اسـت طـول بکشـد تـا نشـریه مـورد نظـر، نواقـص اعـلام شـده را رفـع کنـد. بـر اسـاس تخمیـن ایـن زمـان، تاریـخ محرومیـت را تعییـن می‌کننـد.

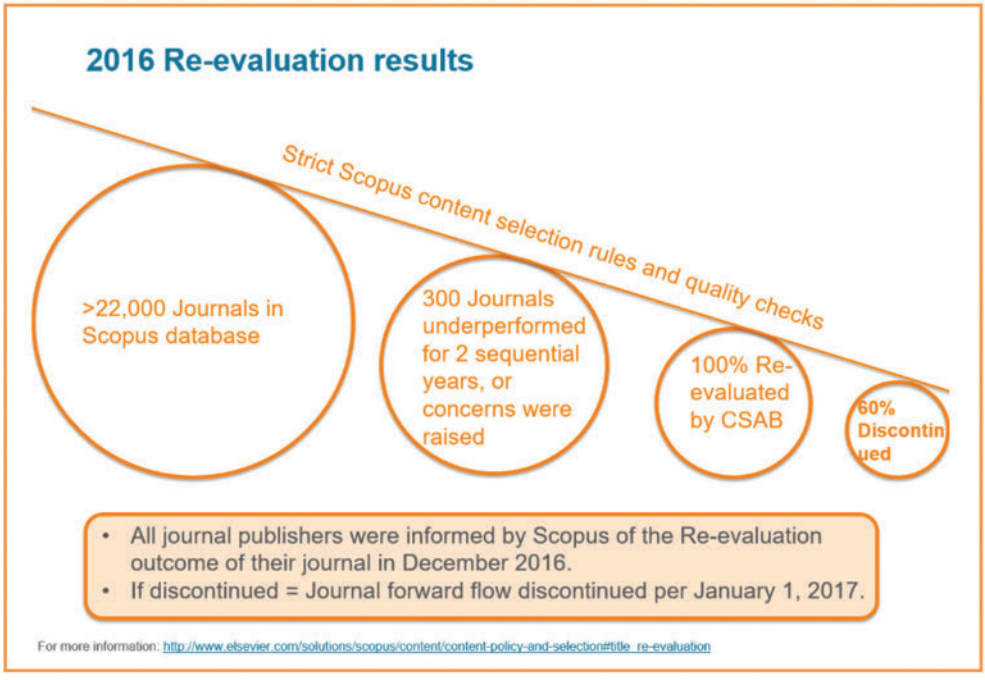

نتایج ارزشیابی مجدد ۲۰۱۶ اسکوپوس

در تـازه تریـن مـورد از رد مجـلات ایرانـی، اسـکوپوس توصیه‌هایـی بـه مجـلات ایرانـی دارد کـه بررسـی آنهـا بـه ویـژه بـرای مسـوولین و معاونیـن پژوهشـی دانشـگاهها یـا وزارت بسـیار مهـم میباشـد. امیدواریـم بـا بیـان ایـن توصیـه هـا، سیاسـتهای ملـی در بحـث نشـریات نیـز بـه روزرسـانی شـوند.

- **اسکوپوس و مجلات ایرانی**

در پاسخ به یکی از مجلات ایرانی اسکوپوس توصیه می‌کند که:

- **مجـلات ایرانـی اغلـب تـک موسسـه یـا mono-institutional هسـتند.** از ایـن موضـوع بایـد پرهیـز شـده و بجـای آن چندیـن موسسـه بـا هـم اقـدام بـه راه انـدازی یـک مجلـه معتبـر نماینـد. حتـی توصیـه می‌شـود کـه مجـلات کوچکتـر در مجـلات بزرگتـر ادغـام شـوند.
- **نویسـندگان باریـک یـا narrow authors:** اغلـب مقـالات از یـک گـروه خـاص از نویسـندگان بـا افیلیشـن واحـد یـا متعلـق بـه همـان منطقـه و یـا کشـور میباشـند. اسـکوپوس بدنبـال مقـالات از کشـورهای مختلـف و یـا international diversity of authors میباشـد.

- **تغییر معیارهای اسکوپوس و اعمال سختگیری‌های علمی بیشتر برای نمایه شدن در آن**

در سـالهای اخیـر شـرایط داوری مجـلات در نمایه‌سـاز اسـکوپوس تاحـدی تغییـر نمـوده اسـت بطوریکـه برخـی از مجـلات کشـورمان در ایـن ارزشـیابی موفـق بـه احـراز شـرایط لازم نگردیـده انـد. بـا اهـداف آموزشـی بـرای سـردبیران گرامـی برخـی از معیارهـای ارزشـیابی د رلینـک زیـر ارائـه شـده اسـت:

https://sites.kowsarpub.com/scinews/articles/88043.html

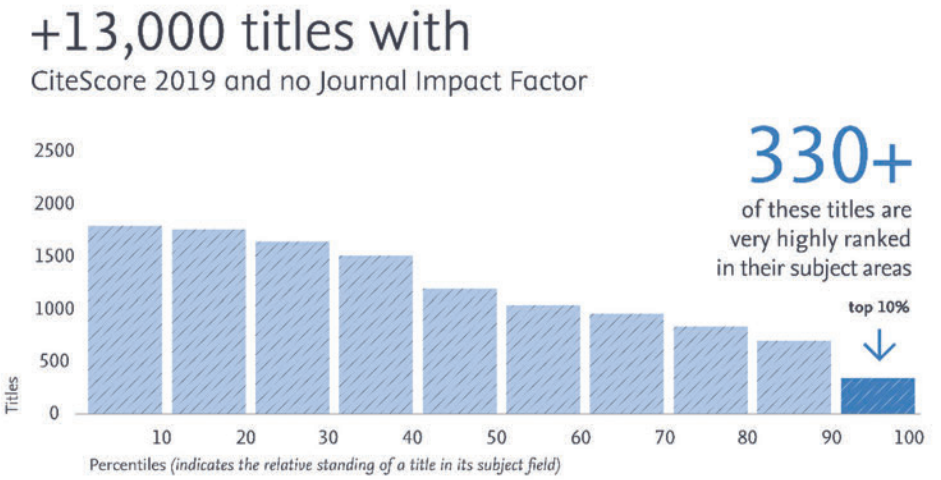

- **CiteScore چیست و مزایای آن نسبت به Impact Factor چه هستند؟**

CiteScore یـک محصـول جدیـد (۲۰۱۶) از الزویـر اسـت کـه از اطلاعـات ارجاعـات Scopus اسـتفاده نمـوده و بـه مجـلات Rank مـی دهـد. ایـن محصـول اطلاعـات SJR (Scimago Journal Rank) و SNIP (Source Normalized Impact per Paper) را نیـز در یـک محـل ارائـه مـی کنـد. ایـن آمـاره اطلاعـات ۲۲۰۰۰ مجلـه نمایـه شـده در همـه محصـولات Scopus را دربـر مـی گیـرد.

روش محاســبه CiteScore: ایـن آمـاره ارجاعـات همـه مقـالات یکسـال را در سـه سـال گذشـته محاسـبه مـی کند.ایـن آمـاره اثـر یـک مجلـه را بـا قـدرت بیشـتری نشـان مـی دهـد.

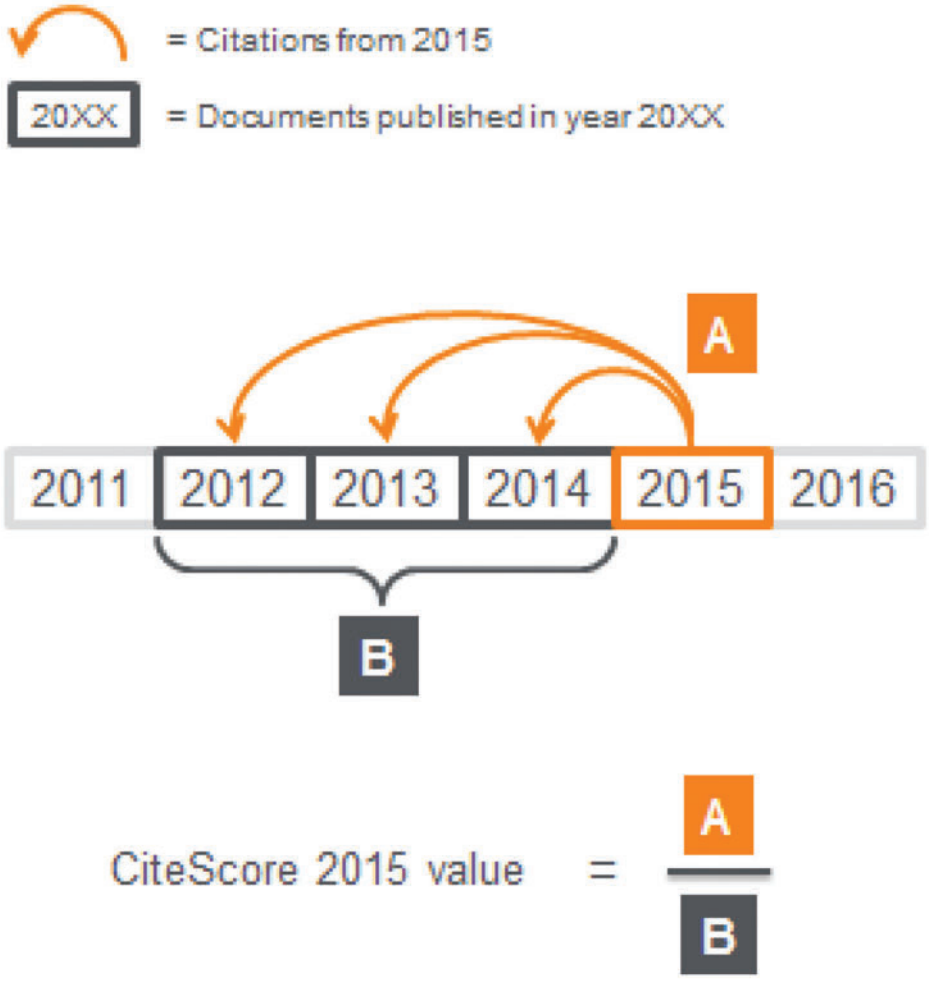

- **اهمیت وب سایت نشریات سابمیت شده در روند قبول شدن آنها در اسکوپوس**

با توجه به اینکه امروزه ما در عصر تکنولوژی زندگی می‌کنیم اینترنت از منابع اصلی ارتباطات محسوب می شود. بسیار ضروری است که هر گونه اطلاعات ارائه شده در رابطه با مجله و محتوای آن باید بازتابی از کیفیت آن باشد. در روند داوری اسکوپوس، وب سایت مجله اولین جایی است که داوران CSAB برای ارزیابی معیارهای خود به آنجا مراجعه می کنند. اگر داوران در تمام جوانب مراحل داوری، در یافتن اطلاعات مجله از طریق وب سایت آن موفق نشوند، ممکن است نشریه را به دلیل پایین بودن کیفیت، از تحت پوشش قرار گرفتن اسکوپوس معاف کنند. بسیار مهم است که وب سایت مجله واضح باشد و به راحتی قابل دسترس باشد و همچنین ترکیبی از دیگر محصولات ناشر نباشد. به عنوان مثال نشریه یک دانشگاه یک صفحه وب جداگانه داشته باشد و در صفحه اصلی دانشگاه نباشد.

وب سایت ها باید شامل اطلاعات زیر باشد:

- اطلاعاتی در باره سردبیر/ مدیر هیأت تحریریه و همچنین اسامی اعضای هیأت تحریریه و یا اعضا گروه مشاور بین المللی
- راهنمای نویسنده که شامل توضیحات مراحل سامبیت مقالات و همچنین معیارهای مجله برای سابمیت است
- اطلاعاتی در باب چگونگی روند داوری تخصصی مقالات
- راهنمای اخلاق در نشر که باید تخلفات مربوط به اخلاق در نشر را به صورت شفاف برای نویسندگان و سردبیران توصیف کند
- اطلاعاتی دقیق در رابطه با معیارها و ارزش های منابع دسترسی باز
- اطلاعاتی در رابطه با نحوه دسترسی به مقالات تمام متن نشریه
- اطلاعاتی در رابطه با نقش ناشر و سازمان مادر آن نشریه

برای خوانندگان نشریه، دسترسی به صفحات وب سایتی که به راحتی در دسترس قرار می گیرند .امری ضروری است و داشتن این امکانات نشان دهنده تخصصی بودن نشریه است. داوران CSAB نیز باید همین دسترسی را در طول زمان داوری خود داشته باشند. به خصوص زمانی که اطلاعات نشریه از زمان سابمیت تغییر میکند دسترسی به آپدیت آن ها از این طریق حائز اهمیت است. روز آمد نگه داشتن اطلاعات در وب سایت نشریه بسیار مهم است و نشان دهنده تعهد مجله به توسعه و پایداری است. یکی از موضوع های مهم دیگر اطمینان از درست بودن لینک های موجود در وب سایت است. هر لینک عملکرد مخصوص به خود را دارد. سردبیران باید اطمینان حاصل کنند تمامی اطلاعات مربوط به هیأت تحریریه، افراد نشریه، و ناشران دقیق هستند.

با توجه به اهداف و دامنه نشریه و اینکه آیا این نشریه فقط مخصوص نویسندگان داخلی و مرزی است یا خیر، ترجمه وب سایت مجله به زبان انگلیسی میتواند حائز اهمیت باشد زبان انگلیسی به عنوان زبان اصلی و رایج در ارتباطات علمی بین المللی است و دسترسی بلند مدت به مقالات و محتوای نشریه برای محققان بین المللی از جمله مزایای نشریه محسوب می شود. ترجمه انگلیسی وب سایت نشریات در اولین قدم باعث به اشتراک گذاری بین المللی آن میشود و نشریه را قادر میسازد تا با جوامع علمی برون مرزی نیز ارتباط برقرار کند و همچنین منجر به افزایش دریافت استنادهای مقاله و به طبع نشریه می شود.

بسیاری از نشریات غیر انگلیسی زبان، در وب سایت خود لینکی دارند که با کلیک بر روی آن تمام محتوای وب سایت به انگلیسی نشان داده می شود البته قابل ذکر است که این ترجمه شامل مقالات نمی شود. هر چند تمام نشریاتی که تمایل به ایندکس شدن در اسکوپوس را دارند، عنوان و چکیده مقالات آن ها حتما باید به زبان انگلیسی باشد. این امر به نویسندگان کمک می کند تا با افزایش دسترسی به مقالات آن ها ، استنادهای خود را نیز افزایش دهند. شایان ذکر است که بسیاری از نشریات حداقل برخی از مقالات خود را علاوه بر زبان اصلی، به زبان انگلیسی نیز منتشر می کنند.

- **تا چه زمانی یک نشریه در اسکوپوس باقی می ماند؟**

آیا اسکوپوس اجازه دارد نشریه شما را پس از مدتی از پایگاه خود حذف کند؟

زمانی که یک ژورنال برای ایندکس شدن در اسکوپوس انتخاب می شود، محتوای آنها از همان سال به بعد در اسکوپوس منتشر می شود. و نشریاتی که دارای سه سال سابقه نشر هستند مقالات آنها از اولین شماره در اسکوپوس ایندکس می شوند. در مواردی که آرشیو کامل مقالات در سایت نشریه آرشیو شده باشد، ناشران ممکن است از اسکوپوس درخواست کنند که شماره های قبلی را نیز وارد مجموعه اسکوپوس کنند. ژورنال هایی که برای نمایه شدن در اسکوپوس انتخاب می شوند، ممکن است به صورت مستمر در اسکپوس حضور داشته باشند و این عملکرد نشریه است که تعیین می‌کند که تا چه زمانی حضور آنها در این پایگاه ادامه دارد. نشریه هایی که عملکرد آنها روند رو به کاهشی داشته باشند، ممکن است از مجموعه اسکوپوس حذف شوند. اسکوپوس این اجازه را دارد که نشریات را مجددا مورد ارزیابی قرار دهد و آنها را از مجموعه حذف کند.

- **اقدامات لازم برای ماندن در اسکوپوس**

سردبیران و ناشران برای اطمینان حاصل کردن از این موضوع که نشریه آنها دارای کیفیت لازم برای ادامه ماندن در اسکوپوس است چه اقداماتی رابایـد انجام دهند؟

برای این کار سردبیران و تیم پشتیبانی نشریه باید با اسکوپوس از طریق اینترنتی در تماس باشند و همچنین باید کیفیت وب سایت خود را برای ارتباطات گسترده تر علمی افزایش دهند. هنگامی که تعداد استنادهای یک نشریه یا مقاله افزایش پیدا کند، انگیزه و علاقمندی نشریه را برای افزایش و ارتقاء اهداف و دامنه نشریه فراهم می کند. همه معیارهای تعیین شده از طرف اسکوپوس باید در طول مدت حضور نشریه همچنان پابرجا باشد و حفظ شود اما مهم ترین نکته ای که نشریات برای گسترش خود باید رعایت کنند، افزایش خوانندگان و نویسندگان نشریه است. سردبیران در اطمینان حاصل کردن از این موضوع که ایندکس بودن نشریه آنها در اسکوپوس ادامه دارد یا خیر نقش مهمی دارند.

کنترل منظم استنادهای نشریه و اینکه چه نویسندگانی و چه مجلاتی به نشریه استناد کرده اند، ابزار کنترل موفقی است که نشان می دهد حضور آن نشریه در اسکوپوس موفقیت آمیز بوده است. سردبیران می توانند این امر را از طریق اسکوپوس و یا شاخص های نشریه که توسط اسکوپوس معرفی شده اند کنترل کنند.

- **دلایل خروج از اسکوپوس**

آیا این امکان وجود دارد که نشریه ایی با وجود افزایش مستمر عملکرد و کیفیت خود پس از ایندکس شدن در اسکوپوس، از مجموعه خارج شود؟

گروه CASB اسکوپوس برای برقراری کیفیت نشریات و مقالات موجود در اسکوپوس تشکیل شده است. قبول یک نشریه در اسکوپوس به معنی ماندن آن تا زمان نامحدود نمی باشد. برای اینکه حضور یک نشریه در این پایگاه مستمر باشد، سردبیران و عوامل هیأت تحریریه نشریه باید از کیفیت نشریه برای ادامه حضور در اسکوپوس اطمینان حاصل کنند. ناشران می توانند از اعتبار نشریه خود محافظت کنند و آن را با اطمینان حاصل کردن از رعایت همیشگی موارد اخلاق در نشر و داشتن سردبیران و اعضای هیأت تحریریه خبره و کار آمد، کیفیت آن را حفظ کنند. این یک معیار ضروری برای ادامه روند ماندن در اسکوپوس است.

- **دلایل موفقیت یکی از مجلات ایران در اسکوپوس**

رعایت الزامات اخلاق در نشر و اجرای صحیح سیستم داوری باز یا Open Peer Review

هدف ما از بیان موفقیتهای مجلات در اسکوپوس بیان یکی از مدلهای موفق برای آموزش سردبیران ایرانی است. راه نمایه‌سازی در اسکوپوس بسیار سخت و نیازمند یک برنامه منسجم حداقل ۵ ساله است. در صورت ریجکت در این نمایه، زمان انتظار دو تا ده سال می‌باشد. در سالهای اخیر اسکوپوس به تعداد انگشت شماری در هر سال از کشور ما مجلات را نمایه میکند

زیـرا معیارهـای اسـکوپوس بسـیار سـختگیرانه و در برخـی مـوارد بـا جهـت گیـری هـای غیرعلمـی همـراه بـوده اسـت. متاسـفانه در سـال ۲۰۱۹ حداقـل ۱۵ مجلـه ایرانـی نمایـه شـده در اسـکوپوس تعلیـق شـده‌اند. لـذا نـه نمایـه شـدن در ایـن پایـگاه مسـیر سـاده ای دارد و نـه مانـدن در آن.

نکات مثبت در ارزشیابی علمی این مجله به شرح زیر میباشند:

۱- عضویـت مجلـه در COPE: کـوپ از سـال ۲۰۱۸ بـرای عضویـت مجـلات شـروطی را اعمـال نمـوده اسـت. (لینـک خبـر)

۲- رعایت کلیه استانداردهای اخلاق در نشر در مقالات

۳- افزایش تعداد مقالات منتشره در هر شماره

۴- افزایش تعداد مقالات بین المللی منتشره

۵- عدم انتشار مقالات بیش از اندازه از دانشگاه علوم پزشکی سمنان

۶- انتشار مقالات فقط در Scope مجله

۷- چکیده هایی از مقالات که کاملا بیان کننده محتوای مقاله می‌باشند

۸- رعایت اصول نگارش صحیح انگلیسی در مقالات

۹- ارجاع مناسب به مقالات

۱۰- رعایت استاندارد Single Blind Peer Review در سایت مجله

۱۱- اجـرای دقیـق و بیـان واضـح و رعایـت الزامـات Open Peer Review (جدیدتریـن و شـفاف تریـن مـدل داوری) در مجلـه

• ویکی کامل تجربیات اسکوپوس برای سردبیران ایرانی

برای آموزش اعضا محترم هیات تحریریه مجلات ایرانی لیست کامل مقالات آموزشی که از ابتدا تا کنون در سای نیوز منتشر گردیده است، بیان میکنیم.

عنوان مطلب	لینک مقاله
ارزیابی نشریات لاتین علوم پزشکی ایران از نظر معیارهای لازم برای نمایه شدن در اسکوپوس	http://scinews.ir/articles/99677.html
توصیه اسکوپوس به ادغام مجلات ایرانی | دلیل رد یکی از مجلات کشور از نظر اسکوپوس: مجله رقیبان قویتری در ایران دارد	http://scinews.ir/articles/92386.html
تعلیق ۱۵ مجله ایرانی از اسکوپوس در سال ۲۰۱۹ | سردبیران مجلات در ریجکت مقالات کم کیفیت علمی تردید نکنند | اسکوپوس هر سال مجلات را ارزیابی میکند	http://scinews.ir/articles/91183.html
تقدیر اسکوپوس از انتشارات کوثر بدلیل نشر استاندارد و حرفه ای مجلات ایرانی | نمایه‌سازی موفق ۱۱ مجله دیگر انتشارات کوثر در اسکوپوس در فوریه ۲۰۱۹	http://scinews.ir/articles/91015.html
نمایه شدن مجله انجمن کودکان ایران در اسکوپوس	http://scinews.ir/articles/89739.html
اهمیت وب سایت نشریات سابمیت شده در روند قبول شدن آنها در اسکوپوس	http://scinews.ir/articles/89685.html
تا چه زمانی یک نشریه در اسکوپوس باقی می ماند؟	http://scinews.ir/articles/89684.html
چگونه یک نشریه در اسکوپوس سابمیت و ارزیابی می شود؟	http://scinews.ir/articles/89683.html
داوری نشریات در اسکوپوس چگونه است؟	http://scinews.ir/articles/89682.html
عنوان نشریه برای نمایه شده در اسکوپوس از چه درجه اهمیتی برخوردار است؟	http://scinews.ir/articles/89681.html
برخی از نشریات برای سابمیت از طرف اسکوپوس تحریم می‌شوند!	http://scinews.ir/articles/89679.html
شما به مطالبی با کیفیت نیاز دارید و اسکوپوس این نیاز شما را برآورده می کند	http://scinews.ir/articles/89678.html
معیارهای اسکوپوس برای انتخاب منابع مختلف چیست؟	http://scinews.ir/articles/89676.html
نمایه شدن در اسکوپوس یکی از مهم ترین دستاوردهای نشریات در سراسر دنیا است	http://scinews.ir/articles/89669.html
موفقیت مجله بیماریهای پرخطر و اعتیاد از انتشارات کوثر در اسکوپوس	http://scinews.ir/articles/89659.html
تغییر معیارهای اسکوپوس و اعمال سختگیری های علمی بیشتر برای نمایه شدن در آن	http://scinews.ir/articles/88043.html
مقایسه نمره ارجاعات اسکوپوس یا CiteScore مجلات کوثر در سالهای ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷	http://scinews.ir/articles/87859.html
اسکوپوس مجلات ایرانی را به دلیل "نداشتن نویسندگان بین المللی" و یا "تک موسسه ای" رد میکند/ پرهیز از انتشار مجلات تک موسسه یا mono-institutional و تجمیع مجلات با یکدیگر	http://scinews.ir/articles/85304.html
بازبینی مجلات نمایه شده در پایگاه اسکوپوس: آیا صرفا یک بازبینی علمی است یا به محدود سازی پیشرفتهای علمی ایران مرتبط است؟	http://scinews.ir/articles/84294.html

❖ PubMed؛ PubMed Central و Medline

دیده شدن در PubMed در میان مجلات علوم پزشکی و زیستی از اهمیت زیادی برخوردار است. آنچه حائز اهمیت است این است که چگونه میتوان در این بانک اطلاعاتی مهم و معتبر دیده شد؟ آیا اصطلاح رایج نمایه شدن در PubMed صحیح است؟ برای دیده شدن در پابمد چه راههائی وجود دارد؟ پاسخ به این سوالات را میتوانید در این بخش به دست آورید.

مدلاین، پابمد و پابمد سنترال سه اصطلاحی که اکثر محققین و اعضا هیات تحریریه مجلات را به اشتباه می اندازد. برخی مدلاین و برخی دیگر پابمدسنترال را بهتر میشمارند. واقعیت چیست؟ و چه تفاوتی بین این سه مورد وجود دارد.

• مدلاین (Medline)

مدلاین (Medline) از سال ۱۹۶۰ بعنوان یک بانک اطلاعاتی ارجاع مجلات (Journal Citation Database) توسط کتابخانه ملی آمریکا (National Library of Medicine) از مجموع ۲۰ میلیون منبع ایجاد شده است. این تعداد منبع از بیش از ۵۶۰۰ مجله دانشگاهی گردآوری شده اند. ناشرین میتوانند مجلات خود را از طریق کمیته LSTRC پذیرش نمایند تا برای پذیرش در مدلاین بررسی شوند. جلسات این کمیته هر شش ماه یکبار برگزار میگردد. این کمیته تنها به بررسی کیفیت علمی مقالات و مجلات می‌پردازد. بانک اطلاعاتی مدلاین از طریق درگاه پابمد قابل دسترسی و جستجو میباشد. علاوه بر گزینش و رقابت علمی مجلات برای ورود به مدلاین، سیستم سرفصلهای موضوعی پزشکی (Medical Subject Headings) یا MeSH نیز یکی از مزایای مهم مدلاین میباشد.

- **پابمد (PubMed)**

پابمد (PubMed) از سال ۱۹۹۶ بالغ بر ۲۲ میلیون منبع را پوشش می‌دهد که از طرق مختلف منجمله بانک Medline جمع آوری شده اند. علاوه بر منابع موجود در مدلاین، ارجاعات دیگری نیز در پابمد وجود دارند:

- ارجاعات در حال انجام: قبل از کنترل کیفی
- ارجاعات در مجلات خارج از موضوع پزشکی
- ارجاعات در مجلات با مقالات پیش از چاپ (Ahead of print)
- ارجاعات به کتب NCBI

ارجاعات پابمد اغلب دارای یک لینک به اصل مقاله در وب سایت ناشر می‌باشند. مدلاین بزرگترین زیرمجموعه از پابمد می‌باشد.

- **پابمدسنترال (PMC or PubMed Central)**

پابمدسنترال (PMC or PubMed Central) در سال ۲۰۰۰ بعنوان یک آرشیو رایگان از متن کامل (full–text) مقالات مجلات بیومدیکال و علوم طبیعی میباشد. PMC در حقیقت بخش دیجیتال کتابخانه ملی آمریکا میباشد. این بانک اطلاعاتی در حقیقت بعنوان یک Repository در جمع آوری مقالات منتشر شده از سوی ناشرین و مقالاتی است که از سوی موسسه ملی سلامت آمریکا منتشر می‌شود. بعضی مجلات PMC در مدلاین نیز نمایه میباشند. ناشرین میتوانند با رعایت قوانین مقالات خود را در این بانک نمایه‌سازند. تمامی مجلات کاندید باید از نظر علمی مقبول کتابخانه ملی پزشکی آمریکا NLM باشند. اگرچه سیاست دسترسی باز (free access) یک نیاز اولیه برای نمایه شدن در PMC محسوب میگردد، اما ناشرین میتوانند با تاخیر کوتاهی مقالات خود را در این بانک اطلاعاتی نمایه‌سازند. برخی محتویات PMC همانند مرور کتاب (Book Review) در پابمد نمایه نمی‌شوند.

ارجاعات پابمد از سه محل تامین می‌شود:

۱) مجلات مدلاین،

۲) مجلات PMC،

۳) کتب NCBI.

هر دو بانک مدلاین و PMC دارای لینک به تمام متن مقالات میباشند.

در مجموع هر دو مورد مدلاین و PMC در پابمد دیده و مشاهده و جستجو میشوند. مجلات نماهی شده در PMC بدلیل وجود متن کامل مقالات با فرمت استاندارد، ارجاع (citation) بیشتری نسبت به مقالات مجلات نمایه شده در مدلاین به خود اختصاص میدهند. از سوی دیگر دریافت رایگان متن کامل مقالات یکی از مهمترین دلایل افزایش چشمگیر ضریب نفوذ (Impact Factor) مجلاتی است که در PMC نمایه میشود.

بر خلاف تفکر بسیاری از محققین علوم پزشکی؛ پابمد یک بانک اطلاعاتی برای نمایه کردن مقالات نیست بلکه خود یک موتور جستجو می‌باشد که مقالات نمایه شده در PubMed Central و Medline را جستجو کرده و نمایش می‌دهد. همچنین علاوه بر این دسته از مقالات، اطلاعات دیگری نیز از طریق PubMed قابل جستجو هستند، از جمله اطلاعات مربوط به مجلات مختلف، ژنوم‌ها، کلیدواژه‌های استاندارد و غیره. برای اینکه مقالات شما در پابمد قابل جستجو باشند؛ می‌توان از دو طریق اقدام نمود:

- PubMed Central یا PMC
- Medline

PubMed Central یا به اختصار PMC آرشیوی از مقالات چاپ شده در مجلات علوم زیستی

است که بر پایه XML استوار است. مقالات ارسال شده به این موسسه باید در قالب XML تهیه و به همراه تصاویر با کیفیت بالا، فایل pdf مقالات، و در صورت وجود فایل‌های ضمیمه‌ای ارسال شوند. در حال حاضر، تنها مقالات به زبان انگلیسی قابلیت نمایه شدن در PubMed Central را دارند، اما این مؤسسه در حال ایجاد پروتوکلی برای نمایه کردن مقالات به زبان غیر-انگلیسی نیز میباشد.

نمایه شدن در PubMed Central شامل پنج مرحله است:

۱- ارسال مشخصات مجله شامل نام کامل ؛ ISSN ، و وبسایت مجله از طریق ایمیل به PMC

۲- بررسی کیفیت علمی مجله توسط هیئت داوران PMC

۳- ارسال پکیج مشتمل بر حداقل ۵۰ مقاله از آخرین مقالات چاپ شده مجله و بررسی فنی پکیج توسط هیئت داوران PMC

۴- مرحله پیش نمایش که در صورت پذیرفته شدن مجله است و شامل تکمیل فرم قرداد، تهیه آرم مجله میباشد. همچنین در این مرحله ناشر باید شماره های جدید مجله از آخرین شماره ارسال شده به PMC تا زمان ارسال مدارک را نیز به فرمت XML ارسال نماید.

۵- آنلاین شدن مقالات مجله در سایت PubMed

برای پذیرفته شدن در PMC هر مجله باید حداقل ویژگی‌های لازم را داشته باشد:

۱- پکیج‌ها باید کامل بوده و تمام فایل‌های مورد نیاز هر شماره با نامگذاری صحیح در پکیج مربوطه موجود باشد.

۲- تمام فایل‌های XML باید با سیستم DTD (document type definition) تعریف شده برای مقاله توسط PMC منطبق باشند.

۳- تصاویر با کیفیت بالا و نامگذاری صحیح بطور مجزا در پکیج موجود باشند.

در صورتیکه فایل‌های ارسالی حداقل ویژگی لازم را نداشته باشند، مجله از لیست بررسی توسط PMC خارج می‌شود. در صورت وجود اشکالات جزئی در فایل‌ها، از ناشر اصلاحیه درخواست می‌شود و درصورتیکه فایل‌ها تمام ویژگی‌های لازم را داشته باشند، مجله پذیرفته شده و برای آنلاین شدن در PubMed آماده می‌شود. همچنین، هر مجله تنها تا دو مرحله قابلیت برگشت دارد و درصورت استمرار اشکالات، مجله از ادامه فرآیند حذف می‌شود.

• برخی موارد مهم در ارزشیابی مجلات در PMC

- Conclusions that were over-stated and/or not supported by data.
- Research objectives that were not clearly defined in some articles, and results that were confusing and not well-organized in others.
- An article that failed to reference and discuss articles with opposing findings that were germane to the topic.
- The journal's human rights policies were not consistently enforced in the articles examined.
- Problems with English usage (grammar, diction, typos) that made some content difficult to read.
- Concerns with the design and execution of research studies, including studies that did not account for obvious sources of variability, the use of small sample sizes without sufficient rationale and/or power analyses, and a study in which missing data was incorrectly compensated for by inserting the means of other time points.
- Figures that were poorly constructed and/or missing error bars.
- Conclusions that over-stated the results and were not supported by the data.
- A paucity of recent literature in the reference sections of articles.
- Methods that were not described in sufficient detail to enable reproducibility.
- Concerns with some original research articles, including one in which the stated objectives did not match the study design, and another that was confusing and poorly presented with minimal reporting of the data and relevant statistics.
- A case report that failed to reference and discuss an article germane to the case.
- The journal's human rights policies were not consistently enforced in the articles examined.
- Statements that were made without appropriate parenthetical citations, and abbreviations that were not defined on first use or at all.
- Concerns with the design and execution of some studies, including a meta-analysis that excluded a study without proper rationale and another that reviewed articles from only one journal.
- Methods that were not described in sufficient detail to enable reproducibility.
- Figures that were confusing and/or poorly constructed.
- Statements consistent with the journal's human rights policies were not found in all articles examined.
- Discussion sections that were not found to be critical and comprehensive.
- Methods that were not described in sufficient detail to enable reproducibility and/or to understand the results.
- Problems with the reporting of data in some articles, including inconsistent usage of significant figures and incomplete reporting of data and statistics.
- Conclusions that over-stated the results and/or were not supported by data.
- Editorial problems, including inconsistent use of abbreviations, tables and figures that were redundant, tables that were poorly constructed, and frequent grammatical errors.

❖ DRJI

Directory of Research Journal Indexing یـا همـان DRJI یکـی از بزرگتریـن موتورهـای جسـتجوی دنیـا خصوصـا جهـت دسترسـی آسـان بـه منابـع علمـی آنلایـن مـی باشـد. DRJI مجموعـه‌ای دیجیتـال از پژوهـش هـای آموزشـی و اطلاعاتـی اسـت کـه هـر مجموعـه آن شـامل داده هـای فهرست‌شناسـی (عنـوان، نویسـنده، ISSN و ISBN، اطلاعـات ناشـرو غیـره) و چکیـده مـی باشـد. اگـر مقـالات توسـط ناشـر انتشـار یابنـد، DRJI لینـک هـای متـن کامـل مقالـه و یـا سـایت ناشـر را منتشـر می‌نمایـد.

مزایا:

- افزایش بازدید و سهولت در استفاده از مجلات علمی و پژوهشی با دسترسی آزاد (Open Access)
- در ایـن بانـک اطلاعاتـی مـا بـا ایجـاد شـرایط مناسـب بـرای نمایه‌سـازی مطالـب علمـی در زمینه‌های مختلـف؛ شـرایطی بـرای دسترسـی کاربرهـا بـه منابـع علمی بیـن المللـی فراهـم می‌آوریم.
- ایـن منبـع مشـوق گروه‌هـا و سـازمان‌هایی اسـت کـه بـه نمایه‌سـازی و متدهـای وابسـته بـه آن علاقمنـد هسـتند.

- **مزایای DRJI**

- افزایش استفاده از مقالات موجود در مجلات الکترونیکی توسط DRJI
- افزایش اطلاعات در مورد سایر نمایه‌سازها
- دسترسی به منابع آموزشی که شما را قادر به نمایه‌سازی میکند.
- حمایت از استانداردهای نمایه‌سازی
- همکاری با سایر سازمان ها در علوم مختلف
- دسترسی به ناشران، مشترکین و نویسندگان جدید
- افزایش دسترسی به وب سایت مجلات توسط لینک هایی که در فهرست DRJI وجود دارد.
- شناسایی بیشتر در مجامع بین المللی.

- **پوشش محتوایی DRJI**

DRJI تنها شامل مجلات پژوهشی می باشد که نمایه‌سازی در آن بصورت رایگان صورت می گیرد. این منبع ناشران را تشویق می کند تا مشتریان خود را از روند نمایه‌سازی مطلع سازند. برخی از ناشران، لوگو DRJI را همراه با لینک وب سایت آن ، در سایت خود قرار می دهند. DRJI اقدام به تاسیس بخش جدیدی نموده است که در آن مجلات را با نام DRJI رتبه بندی می نماید . این رتبه بندی بر اساس تکنیک های نشر می باشد و باعث افزایش خلاقیت و کیفیت مجلات می شود که حضور مجلات را در دنیای نشر نشان می دهد. این موضوع Impact Factor را بیان نمیکند بلکه یک معیار سنجش در DRJI می باشد.

علاقمندان میتوانند برای کسب اطلاعات بیشتر به پایگاه ذیل مراجعه نمایند:

http://www.drji.org

❖ Ulrichs Web

دراین بخش به معرفی پایگاه نمایه‌سازی اولریخ Ulrichs Web از مجموعه پایگاه‌های تحت پوشش تامسون رویترز به پژوهشگران می‌پردازیم.

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

پایگاه اولریخ Ulrich یک وب سایت اطلاعاتی برای ارائه ی اطلاعات کامل و کافی نسبت به مجلات علمی، پژوهشی و متعلق به شرکت Proquest می‌باشد. این پایگاه در برگیرنده اطلاعات بیش از ۳۰۰۰۰۰ عنوان نشریه ادواری، مجلات علمی، پژوهشی و نیز روزنامه‌های جهان است.

اطلاعات پایگاه مذکور شامل عنوان مجله، ISSN، موضوع مجله، آدرس اینترنتی و پستی مجله، وضعیت و تناوب انتشار، کشور محل انتشار، قیمت و بانک‌های اطلاعاتی نمایه‌کننده مجله مربوطه است.

علاوه بر کارکردهای کتابداری، یکی از کارکردهای مهم این پایگاه، **انتخاب مجله مناسب برای انتشار مقالات پژوهشگران و اعضای هیات علمی است** به نحوی که همکاران می‌توانند در بخش جستجوی پیشرفته، موضوع مقاله موردنظر را وارد کرده و بانک اطلاعاتی نمایه کننده مجله را نیز مشخص نمایند و بدین‌ترتیب فهرست کامل مجلات جهان، نمایه شده در آن بانک و در آن موضوع را دریافت نمایند.

- **کارکردهای Ulrichs Web**

- دریافت لیست مجلات موضوعی در حوزه های خاص با فیلترهای فعال بودن یا تعطیل شده، نوع منبع، زبان مجله، محل نشر، ویژگی های خاص، چاپی، آنلاین، تعداد در سال، رایگان، هزینه ای و...
- اطلاعات کتابشناختی و خاص هر نشریه
- لیست مجلات یک ناشر خاص بر اساس جستجو
- پایگاه‌های ایندکس کننده یک مجله
- پایگاه‌های دارای فول تکست مجلات
- تاریخچه ی نشریه
- سال های موجودی آنلاین و دیجیتال یک مجله

- **شیوه‌های جستجو در Ulrichs Web**

- جستجوی ساده: در صفحه اول این پایگاه شرایط جستجو با عنوان یا ISSN برای یافتن مجلات و نشریات فراهم شده است.
- جستجوی پیشرفته: در بخش Advanced Search این پایگاه شرایط جستجو با انواع اطلاعات مجلات وجود خواهد داشت. برای مثال جستجوی عنوان، زبان، کلیدواژه، موضوع، سال شروع و پایان نشر، محل نشر، چکیده، قیمت و ...
- پس از انجام جستجو، می توان اطلاعات دریافتی را دسته بندی کرده و به صورت های مختلف ذخیره یا از طرق مختلف ارسال نمود.

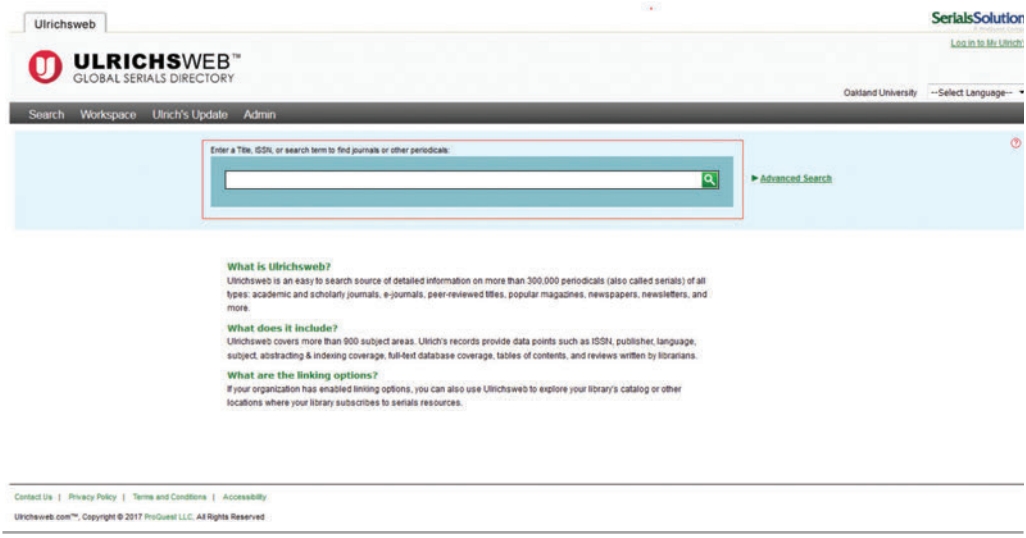

❖ Worldcat

پایگاه Worldcat پرمراجعه‌ترین پایگاه اطلاعات در حوزه آموزش عالی است. امروزه با پی بردن روز افزون به اهمیت صنعت نشر علمی در کشور در کنار افزایش چشم گیر تعداد مجلات علمی، رقابتی تنگاتنگ در بین مجلات برای افزایش تعداد انتشار مقالات به وجود آمده است. این رقابت اما در کنار تمام مزایای خود، سردرگمی عجیبی در بین نویسندگان را حاصل کرده است. این سردرگمی به دلیل عدم شناخت کامل نویسندگان از درجه بندی متداول و کیفیت مجلات برآمده است. بهترین راهکار در این بین برای خروج از این سردرگمی، رجوع به استانداردهای مجلات است که در بین آنها پایگاه های نمایه‌ساز را می توان به عنوان بهترین معیار برای استاندارد سازی و قیاس مجلات در نظر گرفت.

پایگاه WorldCat تحت استاندارد OCLC در سال ۱۹۶۷ با مدیریت فرد کیلگور تشکیل شده است. این پایگاه با دربرگرفتن ۳۳۰ میلیون سند ثبت شده و دارایی بالغ بر ۲ میلیارد دارایی فیزیکی و دیجیتال تا سال ۲۰۱۴، بزرگترین منبع فهرست شناسی (Bibliographic Database) جهان بوده است. OCLC با درنظرگرفتن این چشم‌انداز که رهبری همکاری جهانی بین کتابخانه‌ها را به دست خواهد گرفت، فعالیتهای خود را جهت می‌دهد و با فراهم آوردن دسترسی اقتصادی به دانش از طریق نوآوری و مشارکت، کتابخانه‌ها را در ارائه خدمات به مردم یاری می‌رساند.

این خدمت سمبل ایده‌آلی از همکاری بین کتابخانه‌هاست که دسترسی به مجموعه‌ای مجازی را فراهم می‌آورد که هیچ کتابخانه‌ای به تنهایی قادر به داشتن چنین مجموعه‌ای در خود نیست. در حال حاضر، این مجموعه دربرگیرنده فهرست‌های ادغام شده کتابخانه‌ها در سراسر جهان

اســت و در واقــع بزرگتریــن و غنی‌تریــن پایــگاه اطلاعــات کتابشــناختی بــه حســاب می‌آیــد. در حــال حاضــر ایــن پایــگاه پرمراجعه‌تریــن پایــگاه اطلاعــات در حــوزه آمــوزش عالــی بــه شــمار مــی‌رود.

❖ Embase

بزرگترین پایگاه استنادی علوم زیست پزشکی در دنیا است. یکی از پایگاه های استنادی علوم پزشکی و علوم دارویی است که از سال ۱۹۴۷ و توسط عده ای از پزشکان هلندی تاسیس گردید. این پایگاه استنادی که در اکثر ارزشیابی ها در سطح دو قرار می گیرد در حال حاضر از ۳۰ میلیون مقاله از مجموع ۸۵۰۰ مجله از ۹۰ کشور دنیا تشکیل شده است.

انتشارات الزویر به عنوان مالک مادی اثر با هدف ردیابی آخرین یافته های مرتبط با داروهای جدید، این پایگاه را تاسیس نمود. تمامی مجلات نمایه شده در این پایگاه Peer review بوده و در آدرس www.Embase.com در دسترس می باشند. جهت اتصال به این پایگاه می بایست از سرویس های پولی، اشتراک تهیه نمود. یکی از خصوصیات برجسته Embase دسترسی انحصاری به ۲۸۰۰ مجله ای است که در Medline وجود ندارد. هر روز ۵۰۰۰ رکورد جدید به این پایگاه افزوده می شود. بیشترین موضوع علمی نمایه شده در این پایگاه تحقیقات علوم دارویی و سم شناسی می باشد. در واقع Embase جامع ترین بانک اطلاعاتی بین‌المللی برای محققین علوم دارویی و پزشکی می‌باشد که توسط Elsevier Life Science Solution منتشر می‌شود. این منبع بیش از ۲۵ میلیون نمایه‌ی ثبت شده از هزاران مجله‌ی علمی معتبر را از سال ۱۹۷۴ شامل شده و با دارا بودن به روزترین منابع، قابلیت ردیابی و بازیابی اطلاعات دقیق در زمینه‌ی دارو و بیماری‌ها را از انواع طیف مطالعات اعم از مطالعات بالینی تا داده‌های ارزشمند در زمینه‌ی میزان سمیت مواد مختلف دربرمی‌گیرد.

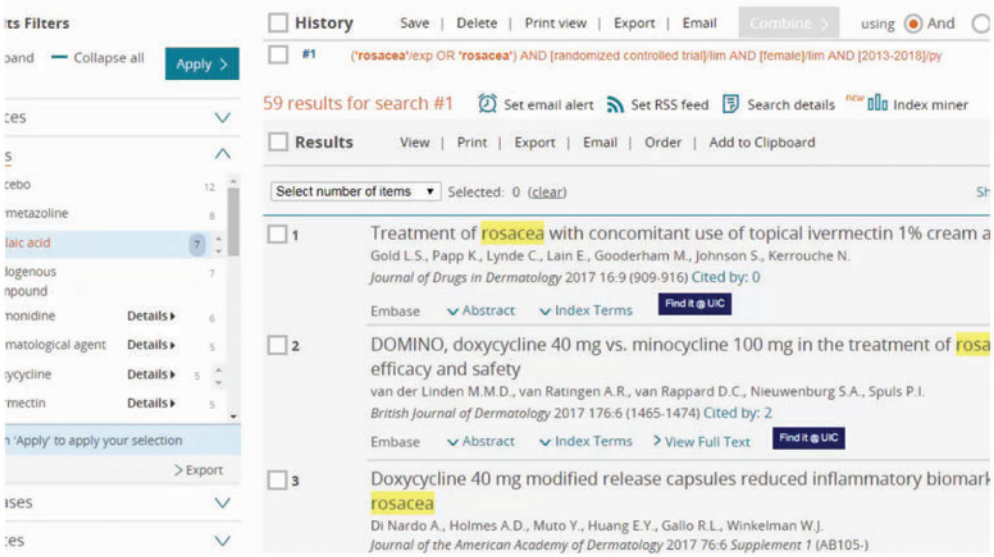

Embase ابـزار ارزشـمندی جهـت مدیریـت اطلاعـات و Pharmacovigilance یـا امنیـت دارو می‌باشـد کـه خـود موضـوع بسـیار حائـز اهمیتـی بـوده و بـه مفهـوم علـم جمـع آوری، ردیابـی، بررسـی، پایـش و پیگیـری اثـرات متنـوع محصـولات دارویـی و بهداشـتی می‌باشـد. بـا رجـوع بـه Embase میتـوان الزامـات قانونـی اخـذ شـده در داروهـای مجـاز را ردیابـی نمـود. ایـن بانـک اطلاعاتـی، بـالای ۷۶۰۰ مجلـه‌ی پزشـکی و دارویـی را از ۹۰ کشـور مختلـف جهـان پوشـش داده و بصـورت آنلایـن از طریـق تامیـن کننـدگان اطلاعاتـی در دسـترس می‌باشـد. Embase بـه دلیـل پوشـش اطلاعاتـی جامـع و منحصـر بـه فـرد، بـه روز شـدن مـداوم و نمایه‌سـازی قـوی داروهـا قابلیـت ردیابـی تمامـی اخبـار و وقایـع مرتبـط بـا صنعـت دارو را در متـون انتشـار یافتـه ایجـاد می‌نمایـد.

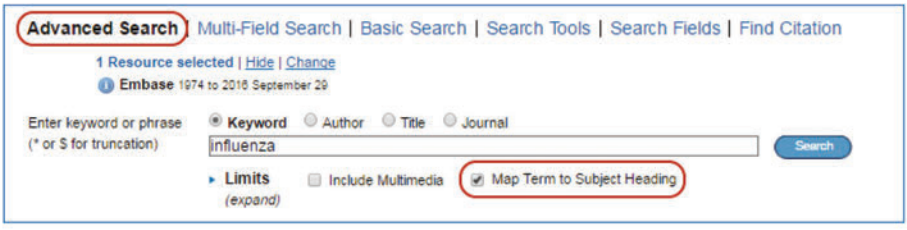

• اصول نمایه‌سازی Embase

۱- حتما مقاله‌ی کامل مورد بررسی قرار می‌گیرد (نه عنوان یا چکیده).

۲- مراحـل نمایه‌سـازی بـا Emtree Thesaurus مطابقـت داده می‌شـود کـه موجـب پوشـش دهـی کامـل مفاهیـم میگردد.

۳- نمایه‌سازی بر طبق دستورالعمل های دقیق و تعریف شده صورت میگیرد که پیوستگی و انسجام داده ها را فراهم مینماید.

- **روند نمایه‌سازی Embase**

به جز یک استثنا، نمایه‌سازی در Embase یک فرایند منوآل است که توسط نمایه گران آموزش دیده‌ی دارای سابقه‌ی علوم زیستی و پزشکی انجام میشود.

- **Emtree Thesaurus**

Emtree که با نام Elsevier Life Science Thesaurus نیز شناخته می‌شود، شامل بیش از ۶۰۰۰ واژه‌ی ارجح بیومدیکال و ۱۷۰۰۰۰ هم خانواده با طبقه بندی ۱۵ بخشی می‌باشد که شامل آناتومی، بیماری‌ها، ارگانیسم‌ها، عملکردهای بیومدیکال، روندهای بیومدیکال، مفاهیم مراقبت سلامت، انواع مطالعات و مناطق جغرافیایی می‌باشد. وسیع ترین بخش آن، مواد شیمیایی و داروها است. Emtree یک ابزار جستجو و یاور کلیدی در نمایه‌سازی است که با استفاده از آن نمایه گران قادرند واژگان ارجح و مناسبتر را برای مفاهیم موجود در مقاله تمیز دهند.

- **واژگان اصلی و فرعی**

در زمان خواندن یک مقاله، نمایه گران اطمینان حاصل می‌کنند که هر مفهوم مرتبطی در مقاله با یک واژه‌ی نمایه مشخص شده است. بعلاوه لغاتی که تمرکز اصلی متن مقاله روی آنهاست Major و بقیه Minor نام می‌گیرند. مقالات با حدود متوسط ۴ - ۳ لغت اصلی و تا حدود ۵۰ لغت فرعی نمایه می‌شوند.

- **کنترل کیفی در Embase**

یکی از مباحث مهم نمایه‌سازی در Embase کنترل کیفی است که در دو مرحله انجام می‌شود:

۱- اعتبار سنجی در طول نمایه‌سازی: نمایه گران در صورت نمایه کردن واژگان در مبحث اشتباه و یا به کار بردن واژگان خارج از Embase مورد اخطار قرار میگیرند.

۲- کیفیت کلی نمایه‌سازی: در بررسی های ماهیانه با استفاده از نمونه‌های شاخص، کیفیت کنترل می‌شود. بازخورد کار برای ارتقای کیفیت به نمایه گران گزارش می‌شود.

منابع بیشتر جهت مطالعه:

Elsevier (solutions embase biomedical research)
Elsevier (Solutions Embase Fact Sheet DIGITAL)
En.Wikipedia (Embase)

❖ EBSCO

Elton Bryson Stephens در سال ۱۹۳۶ در رشتهٔ حقوق از دانشگاه آلاباما فارغ التحصیل شد و پس از فارغ التحصیلی، رشتهٔ حقوق را رها کرد و به مدیریت فروش مجلات که شغلی به مراتب پرسودتر بود روی آورد. بعد از یک دهه فعالیت، او که صاحب کمپانی های مختلف شده بود آنها را به هم ملحق کرد و نام EBSCO (Elton Bryson Stephens Company) را برآنها گذاشت. به تدریج EBSCO به یکی از دویست شرکت بزرگ ایالات متحده تبدیل شد بطوریکه اکنون افزون بر سی نوع تجارت مختلف را انجام میدهد که از آن جمله میتوان سرویس اطلاعاتی EBSCO را نام برد. این کمپانی در ۱۹۹۷ بیش از یک میلیارد دلار و در سال ۲۰۰۶ بیش از دو میلیارد دلار فروش داشت.

EBSCO یکی از پیشتازان ارئه دهندهٔ پایگاه های دادهٔ جستجوی آنلاین و کتاب الکترونیک برای کالج ها، دانشگاه ها، کتابخانه های عمومی، بیمارستان ها، موسسات درمانی، شرکت ها، موسسات دولتی و مدارسی است که دسترسی آن را خریداری کرده اند. این شرکت به بیش از ۳۷۵ پایگاه دادهٔ جستجو از جمله مدلاین و ۴۲ هزار کتاب الکترونیک و کتاب صوتی، سرویس مدیریت اشتراک مجلات برای ۳۵۵ هزار مجلهٔ الکترونیک، سیستم های پشتیبان تصمیم گیری تشخیصی برای پزشکان، منابع آموزشی هدفمند برای کارشناسان آموزش و توسعه، و آرشیوهای دیجیتال تاریخی مجهز است. EBSCO از طریق بستر های نرم افزاری (سکوی) جستجوی EBSCOhost و EBSCO Discovery Service امکان جستجو در این پایگاه ها را برای کاربران خود فراهم میکند.

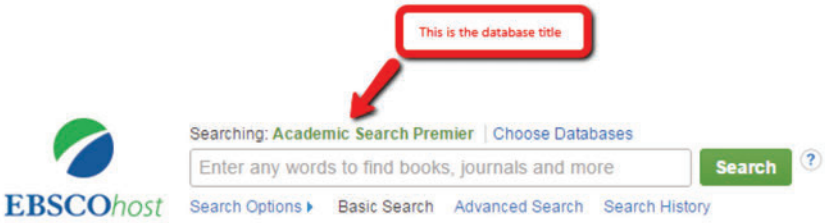

کاربرانی که سرویس EBSCOhost را برای جستجوی خود انتخاب میکنند میبایست پس از ورود به این سرویس، پایگاه مورد نظر خود را انتخاب کرده و براساس نیازشان از یکی از جستجوهای ابتدایی یا پیشرفتهٔ سرویس بهره مند شوند. از ویژگیهای جالب این سرویس میتوان به قدرتمندی این سرویس در پیدا کردن مقالاتی که بیشترین ارتباط را با موضوع مورد بررسی دارند اشاره کرد. نمایشگر Relevancy میزان ارتباط مقالات را با عبارت جستجو مشخص میکند. همچنین پس از نمایش نتایج جستجوی مقالات، از طریق گزینهٔ "Related Information" یکسری منابع تکمیلی مانند تصویر، وبلاگ و اخبار اینترنتی را هم به کاربر معرفی میکند. چنانچه کاربری مایل به ذخیره کردن نتایج جستجوی خود برای استفاده های آتی باشد میبایست در این سرویس برای خود حساب شخصی ساخته و با ورود به myEBSCOhost نتایج جستجوی خود را در پوشه ای ذخیره کند و هر زمان که بخواهد آنها را بازیابی کند.

از دیگر نقاط قوت این سرویس میتوان به شیوه های مختلف آموزشی و پشتیبانی کاربران اشاره کرد که به زبان های مختلف از جمله فارسی تهیه شده اند: http://support.ebsco.com

❖ CINAHL

پایگاه نمایه CINAHL یا Cumulative Index to Nursing and Allied Health Literature یک پایگاه استنادی برای نمایه نمودن مقالاتی به زبان انگلیسی و یا زبانهای منتخب از رشته های Nursing, Allied Health, Biomedicine And Healthcare است.

اولین بار این مجموعه از سال ۱۹۴۰ توسط سه کتابدار ایجاد و سپس در سال ۱۹۷۷ با این اسم وارد مرحله جدیدی از فعالیت خود شد. در نهایت در سال ۲۰۰۳ این مجموعه یکی از پرتال های EBSCO قرار گرفت.

CINAHL
Available via EBSCOhost

لینک:

https://health.ebsco.com/products/the-cinahl-database

این پایگاه با داشتن بیش از ۴ میلیون رکورد از بیش از ۳۱۰۰ مجله پایگاهی مطمئن برای جستجوی فول تکست مقالات مرتبط با مراقبتهای ویژه و پرستاری و بهداشتی است.

❖ Index Copernicus

Index Copernicus کـه بـه اختصـار آن را IC مـی نامیـم سـازمانی مبتنـی بـر وب، در سـال ۱۹۹۹ میـلادی بـا هـدف در اختیـار گذاشـتن ابزارهـای ضـروری بـرای محققیـن، مدیـران پژوهشـی و سـازمان هـای دولتـی تأسـیس شـد.

IC دارای یـک سیسـتم ارزیابـی پژوهشـگران مـی باشـد کـه بـرای آنالیـز جنبـه هـای مختلـف فعالیـت هـای حرفـی طراحـی شـده اسـت و یـک گـزارش عملکـرد سـالانه فـردی و تحلیلـی از فعالیـت هـای انتشـاراتی محقـق بـه زبـان ریاضـی ارائـه مـی دهـد. ایـن سیسـتم هـم چنیـن قـادر بـه انـدازه گیـری پتانسـیل یـک فـرد یـا گـروه تحـت یـک پـروژه پیشـنهادی مـی باشـد.

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

IC یـک پلـت فـرم عالـی بـرای در ارتبـاط بـودن محقیقـن و دانشـمندان و اجـرای طـرح هـای پژوهشـی مشـترک اسـت. ایـن پلـت فـرم همـکاری کـه گـروه هـای پژوهشـی مجـازی (VRG) نامیـده مـی شـود بـا هـدف افزایـش عملکـرد پژوهشـی طراحـی شـده اسـت بـه طوریکـه مجموعـه ای از ابزارهـای ضـروری بـرای ترویـج پژوهـش بیـن المللـی را در اختیـار مـی گـذارد.

- **تفاوت IC با دیگر سیستم ها**

سایر سیستم ها	Index Copernicus
برای ارزیابی محلی، منطقه ای، ملی طراحی شده است	توانایی ارزیابی ملی و بین المللی به صورت یکپارچه
عدم انعطاف پذیری	انعطاف پذیری
توانایی بازتاب نیازها و اولویت های مناطق دیگر را به راحتی ندارد	IC قادر به ارزیابی در دو سطح ملی و بین المللی می باشد
سیستم های موجود تنها قادر به ارزیابی یکی از سه گزینه مقالات، محققین و مؤسسات می باشند	IC از فرمول ریاضی برای ارزیابی مقاله، محقق و مؤسسه استفاده می کند
تغییرات در مقالات، محققین و یا مؤسسات به صورت جداگانه انجام میشود و تأثیر یکی بر دیگری مشخص نمی شود	تغییرات در یکی از مؤلفه های سیستم به صورت اتوماتیک بر مؤلفه های دیگر اثر می گذارد
تهیه گزارشات و اطلاعات تحلیلی به زمان نیاز دارد	گزارشات و اطلاعات تحلیلی به صورت آنلاین و در محیطی ایمن قابل دسترسی است
تصمیم گیری به دلیل پایگاه داده های مجزا سخت می باشد	تصمیم گیری آسانتر، سریع و در زمان مناسب است.

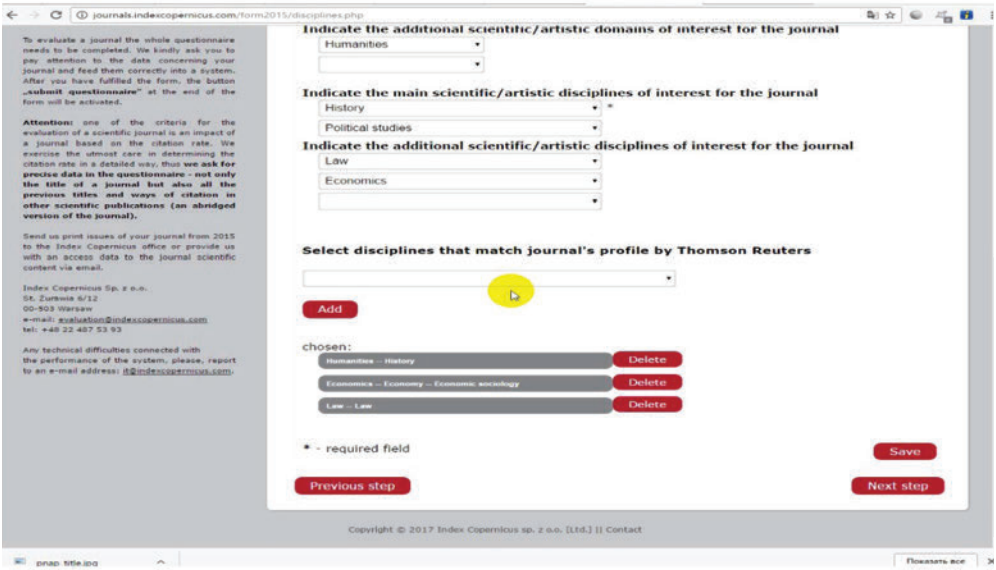

- **ارزیابی تحت یک پارامتر**

تا به حال، متداول ترین روش ارزیابی علمی، ارزیابی بر مبنای استنادات (Citations) بوده است. در این روش حوزه های دیگر فعالیت های حرفه ای که به اندازه استنادات به یک مقاله مهم است به حساب نمی آید. یکی از ضعف های این روش استنادات منفی هستند. ژورنال های نامناسب و غیر معتبر به دلیل خود استنادی و یا نقد نویسندگان بر آنها، به تعداد زیادی مورد استناد قرار می گیرند. هم چنین استفاده از ضریب نفوذ (Impact factor) برای ارزیابی جایگاه یک محقق نشان دهنده استفاده اشتباه از این پارامتر عددی است. این پارامتر برای ارزیابی ژورنال می باشد و نه محقق.

- **ارزیابی چند پارامتری**

ایندکس کوپرنیکوس در ارزیابی خود ۱۶ حوزه فعالیت حرفه ای را در نظر میگیرد که هر یک از این ۱۶ مورد در محاسبه ارزش ایندکس کپرنیکس کلی (ICV) دارای وزنی می باشد.

این ارزش دارای سه زیر شاخه می باشد:

- پتانیل پژوهشی
- شاخص نوآوری
- فعالیت های آموزشی

❖ DOAJ

Directory of Open Access Journals یکی از پایگاه های بین‌المللی جهت نمایه‌سازی مجلات رایگان (Open Access) می باشد که امکان دسترسی و جستجوی مقالات نمایه شده را به صورت رایگان فراهم می کند. DOAJ تمامی موضوعات علمی و پژوهشی را پوشش می‌دهد. مجلات این پایگاه به صورت رایگان و تمام متن و بدون محدودیت، در دسترس می‌باشند. در DOAJ مقالات به روز شده نمایش می‌یابند و مجلاتی که دیگر منتشر نمی شوند، از این پایگاه حذف می‌شوند. مزیت اینکار اطلاع از مجلات فعال و با دسترسی رایگان است.

DOAJ DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS

شاید از سال ۲۰۰۹ که DOAJ تازه به عرصه نمایه‌سازها وارد و خود را معرفی نموده بود، کمتر کسی تصور می کرد که تنها ۹ سال بعد (در سال ۲۰۱۸) یکی از برترین نمایه‌سازهای دنیا شود. امروزه در بین مجلات Open Access این نمایه‌ساز جایگاه خود را به خوبی بدست آورده است. دفتر مرکزی این نمایه‌ساز در فنلاند مستقر است و طبق بررسی های اخیر حساسیت فوق العاده ای نسبت به Peer Review در مجلات دارد. در مواردی حتی این نمایه‌ساز با بررسی یک مجله از یک ناشر و احراز موارد خلاف اقدام به حذف و تعلیق سایر مجلات هم می نماید. البته اقدام اخیر DOAJ در رد کل مجلات یک ناشر جای سوال و شبهه دارد.

معیارهای ذیل برای داوری در DOAJ می بایست به دقت توسط مجلات و ناشر مورد ارزشیابی قرار گیرند:

- Monitoring the performance of the editorial board
- Monitoring and keeping track of the practices of their journal
- Adequate peer review process
- Verify all editorial board members
- Check all data in indexing source and display correct sources

پیشنهاد می گردد قبل از سابمیت در DOAJ معیارهای به روز شده آن بررسی و مورد توجه قرار گیرند.

❖ Google Scholar

گـوگل اسـکالر (Google Scholar) پورتـال ویـژۀ کاوش در مطالـب علمـی و پژوهشـی شـرکت گـوگل اسـت کـه از نوامبـر سـال ۲۰۰۴ توسـط شـرکت گـوگل رونمایـی شـد. شـما بـا ایـن کاوشـگر می‌توانیـد در منابـع دانشـگاهی و پژوهشـی شـامل مقـالات، رسـاله‌های دانشـگاهی، کتاب‌هـا، چکیده‌هـا و متـون حقوقـی و قضایـی بـه جسـت‌وجو بپردازیـد. بـر خـلاف موتـور جسـت‌وجوی همگانـی گـوگل، در گـوگل اسـکالر مرتـب کـردن یافته‌هـا بـر اسـاس میـزان ارجـاع بـه آن توسـط دیگـر مولفـان اسـت و نـه صرفـا دفعـات بازدیـد یـا پیونـد بـه آن در اینترنـت (۱). گـوگل اسـکالر هماننـد دیگـر موتـور هـای جسـتجو بـرای یافتـن صفحاتـی کـه دارای محتـوای علمـی هسـتند از متاتـگ هـای موجـود در صفحـه اینترنتـی مقـالات (HTML) اسـتفاده میکنـد. ایـن موتـور بـا اسـتفاده از ربوتهـای خـود بـه نـام Crawler هـا بـه طـور دوره ای صفحـات اینترنتـی را بازبینـی و صفحاتـی را کـه دارای متاتـگ هـای علمـی باشـند را در خـود نمایـه میکنـد.

• متاتگ های مورد نیاز در اسکولار

زمانیکـه یـک موتـور جسـتجو صفحـه شـما را پیـدا مـی کنـد. بایـد آن را فهرسـت کنـد (آن را بـه بانـک اطلاعاتـی قابـل جسـتجوی خـود اضافـه کنـد) البتـه همـراه بـا اطلاعاتـی از سـایت شـما. اکنـون موتورهـای جسـتجوی زیـادی از برچسـبهای <META> اسـتفاده مـی کننـد کـه بـه شـما اجـازه مـی دهـد کلمـات کلیـدی و توصیفـی صفحـه خـود را در آن قـرار دهیـد. متاتـگ هـا را بایـد داخـل تـگ head نوشـت . در صفحـه هایـی کـه از چنـد فریـم درسـت شـده بایـد در تمـام صفحـات متاتـگ را نوشـت.

آدرسـی کـه در تـگ نشـان دهنـده فایـل PDF مقالـه نوشـته میشـود بایـد بـه .pdf ختـم شـود وگرنـه ایـن موتـور جسـتجو قـادر بـه شناسـایی و نمایـه کـردن فایـل پـی دی اف نمیباشـد.

```
<head>
<meta charset="utf-8" />
<meta name="citation_abstract_html_url" content="http://diginole.lib.fsu.edu/islandora/object/fsu%3A207165/" />
<link rel="shortcut icon" href="http://diginole.lib.fsu.edu/sites/fsu.digital.flvc.org/files/favicon.ico" type="image/vnd.microsoft.icon" />
<meta name="citation_online_date" content="2015" />
<meta name="citation_pdf_url" content="http://diginole.lib.fsu.edu/islandora/object/fsu%3A207165/datastream/PDF/view" />
<meta name="citation_publication_date" content="2016" />
<meta name="citation_author" content="Vandegrift, Micah" />
<meta name="Generator" content="Drupal 7 (http://drupal.org)" />
<meta name="citation_title" content="Faculty Senate Library Committee - Task Force on Scholarly Communications" />
<meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1" />
<meta name="MobileOptimized" content="width" />
<meta name="HandheldFriendly" content="true" />
<meta name="apple-mobile-web-app-capable" content="yes" />
<title>Faculty Senate Library Committee - Task Force on Scholarly Communications | fsu.digital.flvc.org</title>
<style>
```

• چرا برخی مجلات در گوگل اسکولار دیر مشاهده و یافت می‌شوند؟

برخـی بـه اشـتباه علـت دیـر ظاهـر شـدن مقـالات در Google Scholar را بـه تاخیـر شـش تـا دوازده ماهـه رباتهـای گـوگل نسـبت می‌دهنـد. آیـا ایـن موضـوع صحـت دارد؟ چـاره واقعـی چیسـت؟

یـک تحقیـق جامـع حاکـی از عـدوم بـه روز رسـانی سـریع بسـیاری از مجـلات ایرانـی در سـایت دانشـگاهی گـوگل (Google Scholar) میباشـد. در ایـن تحقیـق کـه در مرکـز توسـعه و تحقیـق انتشـارات کوثـر و بـا کمـک نـرم افـزار Publish or Perish انجـام شـده اسـت، حـدود ۵۶٪ مجـلات ایرانـی یـا بطـور کل در ایـن پایـگاه دیـده نمیشـوند و یـا بـا تاخیـر بیـش از شـش تـا نـه مـاه ظاهـر میشـوند. برخـی اظهارنظرهـا حاکـی از طبیعـی بـودن ایـن زمـان طولانـی (۹-۶ مـاه) و یـا تحریمهـای علمـی ایـران بـوده انـد. حـال آنکـه در بررسـی کارشناسـی سـایت برخـی مجـلات نمونـه مشـاهده شـد کـه تمامـی ایـن مـوارد ناشـی از عـدم رعایـت اصـول صحیـح انتشـار آنلایـن مجـلات میباشـد.

بدیهـی اسـت دلایـل متفرقـه و غیرعلمـی در ایـن بررسـی مـردود اعـلام شـده و طبـق عملیـات تکمیلـی، هـر مقالـه حداکثـر ظـرف مـدت یـک مـاه از انتشـار آنلایـن مـی بایسـت در ایـن پایـگاه مشـاهده و جسـتجو گـردد. البتـه بـالا بـودن رتبـه سـایت ایـن زمـان را حتـی بـه سـه روز نیـز کاهـش داده اسـت. گـروه پشـتیانی فنـی گـوگل در سـایت رسـمی ایـن پایـگاه اصـول صحیـح انتشـار آنلایـن کـه باعـث نمایـه شـدن سـریع مقـالات میشـود را شـامل مـوارد زیـر اعـلام نمـوده اسـت:

- درج متن تمام مقالات (full text) با فرمت HTML
- وجود یک لینک دایم و مستقل برای مقاله
- داشتن DOI
- وجود لینک بدون نقص فایل تمام متن مقاله با فرمت PDF و با پسوند .pdf
- داشتن عنوان واضح مقاله با تگ‌های مشخص
- داشتن نقشه کامل سایت (site map)
- وجود تیترها و سوتیترهای مشخص و ترجیحا شماره دار در متن تمام مقالات

❖ ProQuest

CSA یـا پایـگاه چکیـده هـای علمـی کمبریـج مبنـی بـر Ann Arbor, Michigan یـک پشـتیبان آنلایـن مـی باشـد. هـم اکنـون یکـی از بخـش هـای مهـم ایـن پایـگاه ProQuest بـوده کـه خـود بخشـی از منابـع کمبریـج مـی باشـد. ایـن شـرکت، تعـداد زیـادی پایـگاه هـای فهرسـت شناسـی در زمینـه هـای مختلـف هنـر، علـوم انسـانی ، علـوم طبیعـی و اجتماعـی و فنـاوری را تولیـد نمـوده اسـت.

نشریات چگونه میتوانند در ProQuest ثبت شوند؟

نشـریات مـی تواننـد بـا پـر نمـودن فرمـی کـه در لینـک زیـر موجـود مـی باشـد در ایـن پایـگاه تقاضـای ثبـت نمایند:

http://www.proquest.co.uk/en-UK/site/forms/pub-eff.shtml

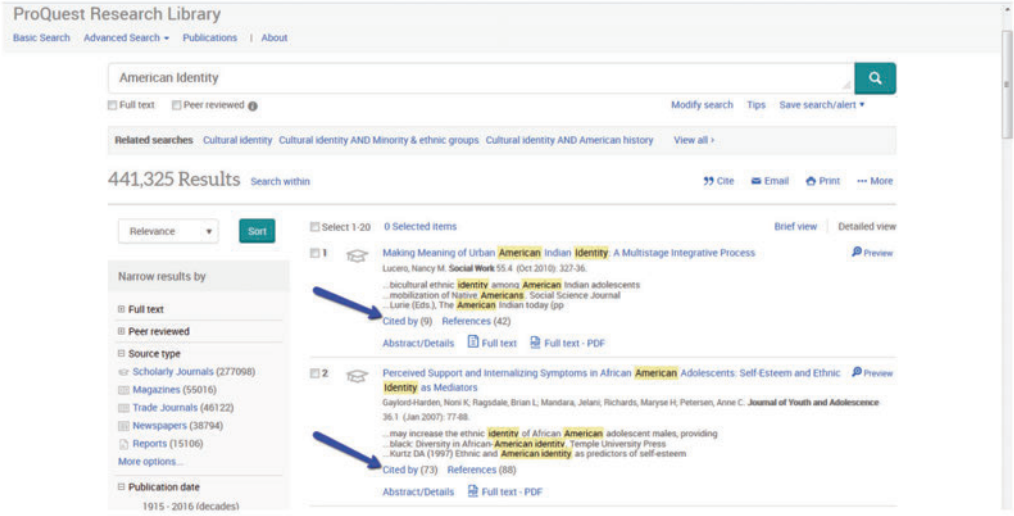

❖ NLM catalog چیست؟

در سالیان اخیر و با شدت گرفتن تب نمایه شدن در پابمد، شاهد ارسال ایمیل‌های اطلاع رسانی از سوی برخی سردبیران و مدیران محترم هیات تحریریه مجلات بوده ایم که خبر درج اطلاعات نمایه شناختی مجلات خود در NLM catalog را معادل نمایه شدن در PubMed به همگان اطلاع رسانی نموده اند. نوشتار مذکور به بیان واقعیت مذکور میپردازد.

پابمد یک پایگاه داده رایگان است که مجلات و مقالات تائید شده از طریق سیستم MEDLINE و یا PMC را در اختیار محققان و پژوهشگران قرار میدهد. نمایش مقالات در این پایگاه به صورت Abstract بوده و از طریق لینک وب سایت مجله و یا PMC متن کامل مقالات در دسترس میباشد. این پایگاه متعلق به کتابخانه ملی پزشکی ایالات متحده(NLM) و موسسه ملی بهداشت میباشد.

PubMed Central و یا (PMC) یکی دیگر از روشهای نمایه‌سازی مجلات در PubMed است. مدت زمان نمایه‌سازی مجلات از این طریق، شش ماه و به وسیله ارسال بسته ۵۰ تایی از آخرین مقالات چاپ شده به PMC میباشد. پس از ارسال بسته پنجاه تایی، فایلهای ارسال شده از نظر فنی مورد بررسی قرار گرفته و پس از تایید به صورت Full Text در PMC نمایه میشوند.

NLM catalog بروشور داخلی کتابخانه ملی آمریکا است. این بروشور حاوی اطلاعات کتابشناختی همه کتب، مجلات، آرشیو مولتی مدیا، نرم افزار و همه منابعی است که به نحوی در کتابخانه ملی آرشیو میشوند. جمله ذیل عینا از سایت NLM catalog نقل میشود:

"The NLM Catalog provides access to NLM bibliographic data for journals, books, audiovisuals, computer software, electronic resources and other materials. Links to the library's holdings in LocatorPlus, NLM's online public access catalog, are also provided."

- **لزوم ارایه اطلاعات صحیح به نویسندگان در صفحه نمایه‌سازی هر مجله**

متاسفانه و در ماههای اخیر با شدت گرفتن تب نمایه شدن در پابمد، شاهد آن هستیم که برخی از سردبیران محترم به اشتباه ثبت یک اطلاعات کتابشناختی یک مجله در NLM catalog را معادل نمایه شدن در پابمد (Indexing) تلقی می نمایند. حال آنکه اصولا در مراحل نمایه شدن یک مجله در پابمد این تنها خوان دوم است. برای آگاهی بیشتر لازم به توضیح است که تاکنون اطلاعات کتابشناختی بیش از ۱۳۵ مجله از ایران در این بروشور درج شده است و حال آنکه تعداد مجلات نمایه شده در پابمد کمتر از ۲۶ مجله میباشد. لذا شایسته است اعضا محترم هیات تحریریه مجلات با درک درست از مفهوم NLM catalog راهنمایی صحیح به نویسندگان خود ارایه دهند. بدون شک ارایه اطلاعات نادرست از نمایه شدن مجله به نویسندگان و هیات تحریریه بین المللی مجله تنها باعث بی اعتمادی آنها خواهد شد.

- **هفت خوان لیست شدن در پابمد چیست؟**

برای ارایه اطلاعات دقیق تر مراحل نمایه شدن در Pubmed (هفت خوان) به شرح ذیل توضیح داده میشوند:

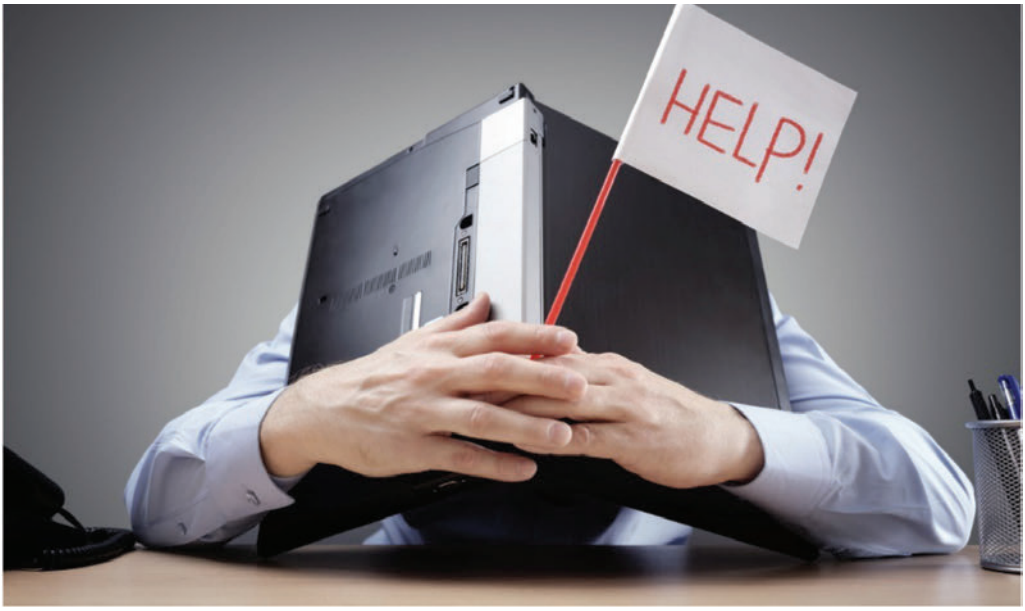

مرحله اول- تهیه بسته ۵۰ تایی مقالات توسط ناشر با شرایط زیر:

- متن کامل کلیه مقالات دارای خروجی با فرمت XML و مطابق معیارهای PMC DTD XML باشند.
- تمامی تصاویر باید مطابق استانداردهای PubMed و به صورت High Quality تهیه شوند.
- فایل PDF مقالات با کیفیت بالا تهیه شود.

مرحله دوم- بررسی کیفی فایلهای ارسال شده توسط PMC و ثبت نام مجله در NLM catalog

مرحله سوم- بررسی و اصلاح فایل در صورت نیاز توسط ناشر

مرحله چهارم- بررسی نهایی و تایید PMC

مرحله پنجم- ارایه پیش نمایش از اطلاعات مقالات

مرحله ششم- زنده شدن و نمایه شدن عمومی (Public) در پابمد سنترال

مرحله هفتم- نمایه شدن در Pubmed

- **آیا نمایه شدن در پابمد همه راه است؟**

نکته مهم در این بین ادامه مراحل نمایه‌سازی در پابمد است زیرا که هدف تنها نمایه‌سازی ۵۰ مقاله از یک مجله نمیباشد. این کار مهم از این به بعد ادامه خواهد داشت. امیدواریم سردبیران و مدیران مسوول محترم با دوراندیشی به فکر تدوین برنامه مدون و دقیقی برای مجله خود باشند.

❖ ایران مدکس (IranMedex)

ایـن نمایـه در آدرس https://www.iranmedex.com قابـل دسـترس اسـت. ایـران مدکـس کـه در حـال حاضـر متعلـق بـه سـامانه دانـش گسـتر برکـت و وابسـته بـه سـتاد اجرایـی فرمـان حضـرت امـام (ره) می‌باشـد ، یـک بانـک اطلاعاتـی اسـت کـه مقـالات علمـی بـه چـاپ مـی رسـاند. ایـران مدکـس در زمینـه ی علـوم پزشـکی فعالیـت داشـته کـه کاربـران آن مـی تواننـد بـا انجـام جسـتجوی پیشـرفته مقـالات مـورد نظـر خـود را بـه فارسـی و انگلیسـی جسـتجو کننـد (۱). ایـن پایـگاه اطلاعاتـی در نظـر دارد کـه در بخش‌هـای مختلفـی مـن جملـه سـلامت، فنـی مهندسـی، علـوم پایـه، کشـاورزی، هنـر و معمـاری، دامپزشـکی و علـوم انسـانی اطلاعـات مـورد نیـاز کاربـران را فراهـم آورد امـا در حـال حاضـر تنهـا بخشـی کـه در ایـن پایـگاه بـه روزآوری میشـود، بخـش سـلامت آن مـی باشـد. بانـک اطلاعـات سـلامت در برگیرنـده ی "مقـالات مجـلات و همایش‌هـای علمـی پژوهشـی حـوزه سـلامت ...، بانـک اطلاعاتـی پایانامه‌هـای دکتـری مرتبـط بـا سـلامت ...، بانـک اطلاعاتـی ایندکـس شـده فیلم‌هـای سـلامت، بانـک اطلاعاتـی کتاب‌هـا و مسـتندات حـوزه سـلامت، بخـش تبلیغـات و شـبکه‌های اجتماعـی همچـون جامعـه مجـازی پژوهشـگران ایـران و جهـان ...، جامعـه مجـازی بیمـاران ماننـد سـرطانی‌ها، ام اس، گوارشـی، دیابتـی، فشـارخونی" اسـت. ایـران مدکـس همچنیـن خدمـات ویـژه ای نظیـر "رزومـه پژوهشـگران، ایندکسـینگ مفاهیـم سـلامت بـا اسـتفاده از سیسـتم مـش، مجموعـه مقـالات خارجـی نویسـندگان ایرانـی، مشـاوره آنلایـن پژوهشـی و آموزشـی و راه انـدازی بخـش وبینـار" بـه پژوهشـگران و اسـاتید رشـته‌های مربـوط بـه سـلامت ارائـه مـی دهـد.

بـرای نمایـه شـدن در ایـن بانـک اطلاعاتـی کافیسـت چکیـده و متـن کامـل مقـالات چـاپ شـده در مجلـه خـود را بـه همـراه نامـه درخواسـت نمایـه شـدن را بـه info@barakatkns.com ایمیـل نمائیـد. همچنیـن شـما مـی توانیـد از طریـق ایـن ایمیـل info@manuscriptonline.com بـا مسـئولین سـایت مکاتبـه و سـئوالات خـود را مطـرح سـازید.

❖ مگ ایران (Magiran)

مگ ایران به عنوان یکی ازبرجسته ترین بانک‌های جامع اطلاعات داخلی در سال ۱۳۸۰ و با "هدف جمع آوری مجلات و تهیه یک مرجع کامل ازنشریات ایرانی" پایه گذاری شده است. تمرکز این پایگاه اطلاع رسانی صرفا نشریات و مقالات پزشکی نبوده است بلکه مقالات با موضوعات عمومی و تخصصی با طیف‌های وسیعی در این پایگاه گرد آوری می شوند. البته لازم به ذکر است که "دراین مجموعه فقط نشریات چاپ شده با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی عرضه میشود" که تنها چکیده‌ی ۳۰٪ تا ۴۰٪ از آنها در مگ ایران موجود است. به منظور دسترسی به اطلاعات پایگاه، عضویت در سایت الزامی می باشد. عضویت در مگ ایران شامل دو نوع اشتراک: اشتراک رایگان و اشتراک پولی است.

- **نمایه شدن در مگ ایران**

برای نمایه شدن در مگ ایران لازم است مدارک زیر را تهیه و به آدرس data@magiran.com ارسال نمائید. شایان ذکر است که پس ازارسال مدارک لازم از طریق ایمیل، ظرف کمتر از ۲۴ ساعت برای متقاضی یک ایمیل تایید ارسال می شود مبنی بر اینکه مدارک در پروسه ی کاری و ثبت قرار گرفته است.

مدارک لازم برای نمایه شدن در مگ ایران به شرح زیر می باشد:

- تنظیم نامه ای از طرف سردبیر مجله مبنی بر اعلام موافقت به منظور نمایه شدن در مگ ایران
- تصویر مجوز انتشار دریافتی از وزارت ارشاد یا رتبه ی عملی پژوهشی ترویجی ازوزارت بهداشت یا علوم
- طرح جلد مجله (*.jpg)
- چکیده ی تمام مقالات آرشیو (*.Doc)
- متن کامل مقالات (*.pdf)
- لیست اعضای هیئت تحریریه به فارسی (*.pdf)

❖ پایگاه اطلاعات علمی (SID)

پایگاه اطلاعات علمی یا SID نیز یکی دیگر از پایگاه‌های برجسته ی اطلاعات داخلی می باشد که تحت نظارت شورای علمی و از مرداد ۱۳۸۳ شروع به فعالیت خود کرده است. هدف اصلی این پایگاه "گسترش و ارتقا خدمات اطلاعات رسانی به محققان، سرعت بخشیدن به کاوش‌های علمی و نهایتا افزایش اثربخشی تحقیقات در کشور" است. این پایگاه در سطوح مختلف خدمات رسانی می کند که از مهمترین آنها "بانک مقالات نشریات" است.

- نمایه‌سازی مقالات نشریات علمی پژوهشی کشور که از طریق کمیسیون نشریات وزارت علوم تحقیقات و فناوری و کمیسیون نشریات وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی صاحب مجوز می شوند.
- نمایه‌سازی مقالات نشریات علمی دانشگاه آزاد اسلامی و نشریات علمی دانشگاه پیام نور
- دسترسی به چکیده و متن کامل مقالات به صورت رایگان
- ارائه اطلاعات هر نشریه در صفحه مجزا همراه با دسترسی به شماره‌های منتشر شده از سال ۱۳۷۹ به بعد
- امکان جستجوی مقالات و نویسندگان بر اساس عنوان مقاله، نشریه و چکیده

سایر سرویس‌های مهمی که SID عهده دار آن می باشد به ترتیب شامل:

- امکان سفارش مقالات، نشریات و کتاب‌های الکترونیک بین المللی از طریق کتابخانه الکترونیک
- دسترسی به چکیده طرح‌های پژوهشی خاتمه یافته و در دست اجرای جهاد دانشگاهی
- نمایه‌سازی چکیده مقالات محققان ایرانی در نشریات بین المللی
- سیستم ارسال الکترونیکی مقالات علمی (Online Submission)
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی با موضوعات مختلف علمی
- معرفی و نمایه نشریات ایرانی نمایه شده در ISI

و در آخر، نحوه ی نمایه‌سازی در این بانک اطلاعت داخلی بدین طریق است:

- تهیه تفاهم نامه ای از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در آن صلاحیت علمی و تحقیقاتی مجله را تایید کند.
- تنظیم نامه ای توسط سردبیر مجله که در آن موافقت به نمایه شدن درSID به امضا و تایید ایشان رسیده باشد.
- ارسال تمام شماره‌های چاپ شده ی مجله (*.pdf)

اگر مقالات به فارسی نگارش و نوشته شده باشد، یک کپی از چکیده ی آنها به انگلیسی لازم است که به مدارک ضمیمه شود.

❖ کدام بانک اطلاعاتی معتبرتر است؟ ISI، Scopus و یا Google Scholar

ضریب نفوذ (Impact Factor) مجلات هر سال توسط ISI ارائه میشود. مقاله حاضر به بررسی صحت آمار ارایه شده در ISI در مقایسه با سایر منابع مانند Scopus و Google Scholar میپردازد.

ضریب نفوذ (Impact Factor) یکی از شاخص های مهم علم سنجی در دنیاست که هر ساله در ماه May توسط Thomson Rheuters و با عنوان JCR یا Journal Citation Report ارائه میشود. آیا میتوان به این شاخص اعتماد کامل داشت؟ در مقابل آن، آمار ارایه شده توسط سایر بانکهای اطلاعاتی مانند Scopus و Google Scholar چگونه ارزیابی میشوند؟

تهیه گزارش از تعداد ارجاعات به هر مقاله یکی از ابزارهای اصلی برای به دست آوردن ضریب نفوذ مجلات میباشد. تاکنون ISI، Scopus و Google Scholar سه منبع مهم برای تهیه گزارش تعداد ارجاعات به هر مقاله شناخته شده اند. اما سوال اینست که تا چه حد این منابع قابل اعتماد میباشند؟

در مطالعه ای که در سال ۲۰۱۲ توسط گروهی از محققین در انتشارات کوثر تهیه و در مجله Hepatitis Monthly چاپ شد؛ گزارش حاصل از ارجاع به مقالات در این سه منبع با هم متفاوت بودند. در این مقاله ابتدا ISI به عنوان استاندارد مطالعه در نظر گرفته شد و سپس دو منبع دیگر در مقایسه با ISI به چالش کشیده شدند. بر اساس نتایج به دست آمده از این مطالعه Google Scholar و Scopus به ترتیب ۹۶ و ۸۷,۵ درصد ارجاعات را صحیح گزارش کرده بودند. همچنین ارجاعات گزارش شده توسط ISI نیز با ۴٪ خطای برآورد همراه بود. در نتیجه این اختلاف ضریب نفوذ حاصل از این سه منبع نیز با هم تفاوتهایی را نشان دادند.

به این ترتیب هیچیک از این سه منبع قادر به تشخیص صحیح ارجاعات به یک مقاله نیستند. از این میان Scopus کمترین و ISI بیشترین دقت و حساسیت را در تشخیص ارجاعات به هر مقاله دارا می‌باشند. همچنین با وجود اینکه Google Scholar تعداد ارجاعات را با حساسیت بیشتری نشان میدهد، در مقایسه با دو منبع دیگر قابل اعتماد نیست، زیرا توانائی Google Scholar در جمع آوری و ارائه گزارشات ضعیف بوده و اختصاصی عمل نمیکند.

Index

❖ English

A

Advanced Search ٥١
AHCI ١٧, ١٩
Ann Arbor ٦٥

B

Book Review ٤٤

C

CASB ٣٤, ٤٠
CINAHL ٥٩
Citation ٤٥, ٦١
CiteScore ٣٧, ٤٢
CONSORT ٢٩
COPE ٢٨, ٢٩, ٣٠, ٣٤, ٤١
Crawler ٦٣
CSA ٦٥
CSAB ٢١, ٢٣, ٢٧, ٣٢, ٣٣, ٣٨

D

DOAJ ٦٢
DOI ١٠, ٦٤
DRJI ٤٨, ٤٩
DTD ٤٦, ٦٧

E

EBSCO ٥٧, ٥٩
EBSCOhost ٥٧, ٥٨
Elsevier ٥٤, ٥٦
Embase ٥٤, ٥٥, ٥٦
Emtree Thesaurus ٥٥, ٥٦
ESCI ١٩, ٢٠

F

FAQs ٣٣
Free access ٤٤

G

Google Scholar ٦٣, ٦٤, ٧١

H

HTML ٦٣, ٦٤

I

IC ٦٠
ICMJE ٢٩
ICV ٦١
IF ١٩, ٢٠
Impact Factor ٢٠, ٣٧, ٤٥, ٤٩, ٦١, ٧١
Index ٧, ١٧, ١٩, ٥٩, ٦٠
Index copernicus ٦٠
Indic ٧
International ١٣, ٣٠, ٣٦
IranMedex ٦٨
ISI ٣, ١٢, ١٧, ١٩, ٧٠, ٧١
ISSN ٢٣, ٢٨, ٣٣, ٣٤, ٤٦, ٤٨, ٥٠, ٥١

J

JCR ٧١

L

LSTRC ٤٣

M

Magiran ٦٩
Major ٥٦
Medline ٤٣, ٤٤, ٤٥, ٥٤
MeSH ٤٣
Minor ٥٦
Mono-institutional ١٣, ٣٦, ٤٢

N

Narrow authors ٣٦
NCBI ٤٤, ٤٥
NLM ٤٤, ٦٦, ٦٧
NLM catalog ٦٦, ٦٧

O

OCLC ٥٢
Online Submission ٧٠
Open Access ٤٨, ٦٢

P

Peer review ١٩, ٢٠, ٣٣, ٥٤
Peer Review ١٠, ٤٠, ٤١, ٦٢
PEMS ٣٠
Perish ٦٤
Pharmacovigilance ٥٥
PMC ٤٤, ٤٥, ٤٦, ٤٧, ٦٦, ٦٧
Predatory ٩, ١٠

س

سابمیت ۱۲, ۲۰, ۲۵, ۳۰, ۳۱, ۳۲, ۳۳, ۳۴, ۳۵, ۳۸, ۴۲, ۶۲

سکوی ۵۷

ک

کنترل کیفی ۴۴, ۵۶

کوپ ۴۱

کوپرنیکوس ۶۱

گ

گوگل اسکولار ۶۳

م

متتگ ۶۳

مدلاین ۴۳, ۴۴, ۴۵, ۵۷

مرور کتاب ۴۴

مگ ایران ۶۹

ن

نمایه ۷

نمایه ساز ۵, ۷, ۸, ۱۱, ۱۳, ۳۲, ۳۶, ۵۲, ۶۲

نمایه سازی ۳, ۴, ۳, ۷, ۹, ۱۲, ۱۳, ۱۷, ۱۹, ۲۱, ۲۶, ۲۸, ۴۰, ۴۲, ۴۸, ۴۹, ۵۰, ۵۵, ۵۶, ۶۲, ۶۶, ۶۷, ۷۰, ۷۴

نویسندگان باریک ۳۶

و

ویکی ۴۲

ی

یغماگر ۹, ۱۰

Worldcat ۵۲

WorldCat ۵۲

WOS ۱۹

X

XML ۲۰, ۴۶, ۶۷

❖ فارسی

الف

اسکوپوس ۱۲, ۲۱, ۲۲, ۲۳, ۲۴, ۲۵, ۲۶, ۲۷, ۲۸, ۲۹, ۳۰, ۳۱, ۳۲, ۳۳, ۳۴, ۳۵, ۳۶, ۳۸, ۳۹, ۴۰, ۴۱, ۴۲

الزویر ۲۹, ۳۴, ۳۷, ۵۴

امنیت دارو ۵۵

اولریخ ۵۰

ایران مدکس ۶۸

ایندکس ۳۳, ۳۵, ۳۹, ۴۰, ۵۰, ۶۱, ۶۸

پ

پابمد ۳, ۴۳, ۴۴, ۴۵, ۶۶, ۶۷

پابمدسنترال ۴۳, ۴۴

ت

تامسون رویترز ۱۷, ۱۹, ۵۰

تک موسسه ۳۶, ۴۲

ج

جستجوی پیشرفته ۵۰, ۵۱, ۶۸

جستجوی ساده ۵۱

د

دسترسی باز ۲۵, ۳۸, ۴۴

Proquest ۵۰

ProQuest ۶۵

Publish ۶۴

PubMed ۱۲, ۴۳, ۴۴, ۴۵, ۴۶, ۶۶, ۶۷

PubMed Central ۴۳, ۴۴, ۴۵, ۴۶, ۶۶

R

Rank ۳۷

Relevancy ۵۸

Repository ۱۰, ۴۴

S

SCIE ۱۷, ۱۹, ۲۰

Scope ۴۱

Scopus ۳, ۱۲, ۱۳, ۲۱, ۳۷, ۷۱

SID ۷۰

Site map ۶۴

SJR ۳۷

SNIP ۳۷

SSCI ۱۷, ۱۹

U

Ulrich ۵۰

Ulrichs Web ۵۰, ۵۱

V

VRG ۶۰

W

WAME ۲۹

هدف از نشر مجله بیشتر خوانده شدن
و حل مشکلات مردم است و نه صرفا
نمایه‌سازی.

با تقدیم احترام

پایان

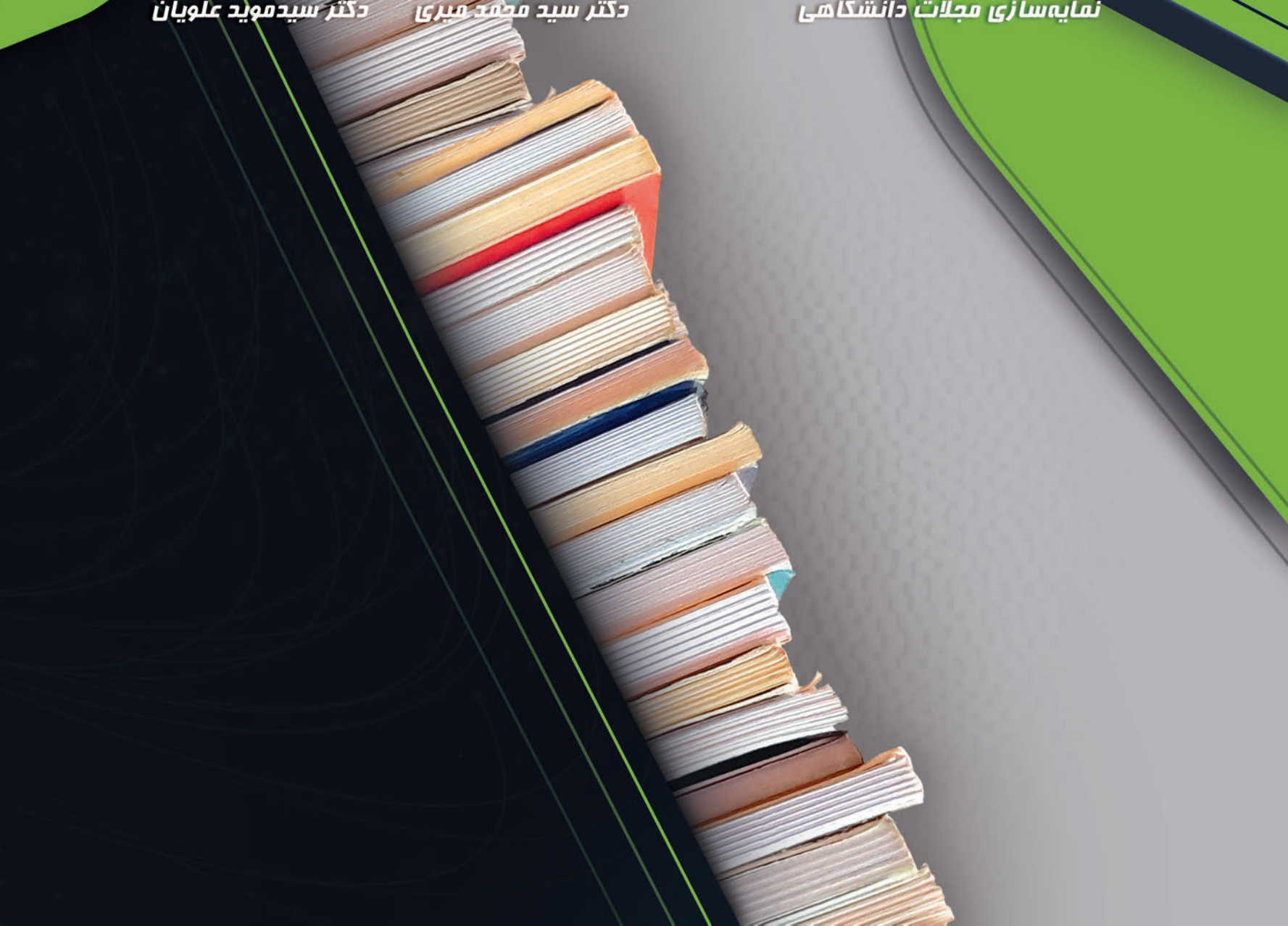
نمایه‌سازی مجلات دانشگاهی
دکتر سید محمد میری
دکتر سیدموید علویان